

UCHWAŁA NR 102/XIII/25
RADY GMINY STARA BIAŁA

z dnia 23 października 2025 r.

w sprawie przyjęcia "Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Stara Biała na lata 2026-2029"

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 6, art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153), art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1214,1302) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Stara Biała na lata 2026-2029”, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Stara Biała.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą od 1 stycznia 2026 r.

Przewodnicząca Rady

Małgorzata Edyta Lewandowska

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Załącznik do uchwały Nr 102/XIII/25
Rady Gminy Stara Biała z dnia 23 października 2025 r.

Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Stara Biała na lata 2026-2029

STARA BIAŁA | 2025

Dokument opracowany przez:

gmina Stara Biała
ul. Jana Kazimierza 1
09-411 Biała
www.starabiala.pl

Przy wsparciu:

Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej

ul. Grzybowska 80/82
00-844 Warszawa
www.mcps.com.pl

Utila Sp. z o.o.
ul. Łotewska 17 lok. 01
03-918 Warszawa
www.utila.pl

Stara Biała, wrzesień 2025

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Plan powstał w ramach projektu
„Dla Ciebie, dla mnie, dla nas – rozwój usług społecznych na Mazowszu”
prowadzonego w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027
współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus
Priorytet IV. Spójność społeczna i zdrowie
Działanie 04.13 Wysokiej jakości system włączenia społecznego

SPIS TREŚCI

	Wykaz skrótów	4
1.	Wstęp	5
2.	Uwarunkowania wynikające z dokumentów strategicznych i programowych	6
3.	Diagnoza	8
3.1.	Charakterystyka gminy Gminy Stara Biała	8
3.1.1.	Struktura społeczna.....	8
3.1.2.	Główne problemy społeczne.....	10
3.2.	Zasoby gminy Stara Biała.....	11
3.2.1	Istniejące na terenie gminy Stara Biała zasoby, podmioty i organizacje oraz usługi społeczne	11
3.2.2.	Usługi świadczone w środowisku.....	13
3.3.	Diagnoza potrzeb wybranych grup docelowych w podziale na obszary wsparcia	17
3.4.	Analiza potrzeb	27
3.4.1.	Potrzeby w zakresie świadczonych usług oraz usługi deficytowe	27
3.4.2.	Potrzeby podmiotów i organizacji, w tym Potrzeby kadrowe i profesji społecznych....	27
3.4.3.	Przyczyny braku realizacji usług społecznych.....	28
4.	Plan rozwoju usług społecznych	29
4.1.	Osoby starsze	30
4.2.	Osoby z niepełnosprawnościami.....	31
4.3.	Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	32
4.4.	Dziecko i rodzina	32
5.	Koszty realizacji planu	34
5.1.	Szacunkowe koszty realizacji planu i potencjalne źródła finansowania na lata 2026-2029	34
5.2.	Podsumowanie kosztów	35
5.3.	Zestawienie potencjalnych źródeł finansowania	36
6.	Systemy monitorowania i oceny	42
6.1.	Wskaźniki rezultatu i produktu.....	42
6.2.	Opis systemu monitorowania realizacji planu i osiągnięcia wskaźników	43
6.3.	Ocena skuteczności i efektywności planu (ewaluacja)	44
7.	Spis elementów graficznych	45

WYKAZ SKRÓTÓW

BDL GUS – Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

CIS – Centrum Integracji Społecznej

DPS – Dom Pomocy Społecznej

EFS+ - Europejski Fundusz Społeczny Plus

FEM – Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027

FERS – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

GOKiS – Gminny Ośrodek Kultury i Sportu

GUS – Główny Urząd Statystyczny

JST – Jednostka samorządu terytorialnego

LPDI – Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych

MCPS – Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej

MRiPS – Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

NGO – Organizacja pozarządowa

NSP 2021 – Narodowy Spis Powszechny 2021

OWES – Ośrodek wsparcia ekonomii społecznej

OZPS – Ocena zasobów pomocy społecznej

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PES – Podmiot ekonomii społecznej

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

PS – Przedsiębiorstwo społeczne

UE – Unia Europejska

UG – Urząd Gminy

UM – Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie

1. WSTĘP

Niniejszy Lokalny plan rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji na lata 2026-2029 (Plan) stanowi odpowiedź na zmieniające się potrzeby mieszkańców gminy, wyzwania społeczno-demograficzne oraz zmiany jakie zaszły w sposobie prowadzenia polityki społecznej w ostatnich latach.

Przez dekady wsparcie z pomocy społecznej kierowane było przede wszystkim do grup defaworyzowanych, osób wykluczonych, doświadczających kryzysu, czy też mających trudności z adaptacją do życia społecznego. Obecnie obserwujemy zmianę w prowadzeniu polityki społecznej i rozszerzanie zakresu jej oddziaływania na wszystkich mieszkańców lokalnych społeczności. Cele tej polityki koncentrują się na budowie społeczeństwa dobrobytu z otwartym dostępem do usług społecznych świadczonych na poziomie lokalnym zgodnie z potrzebami mieszkańców i ich możliwościami finansowymi. Tak wyznaczone priorytety osiągać można tylko poprzez konsekwentną integrację i koordynację działań różnych systemów (m.in. pomocy społecznej, zdrowia, edukacji) oraz systematyczne planowanie w oparciu o dowody pochodzące m.in. z diagnozy lokalnej oraz analizy potrzeb. Wykraczanie poza instytucjonalne ramy pomocy społecznej jest więc jednym z fundamentów przedstawianego Planu, natomiast kluczowym jego założeniem jest konsekwentne realizowanie idei rozwoju usług świadczonych w miejscu zamieszkania jako alternatywy dla rozwiązań instytucjonalnych. Nie oznacza to zamykania istniejących placówek tylko planowy rozwój alternatywnych wobec nich usług tak, aby to ostatecznie mieszkaniowiec wybrał zgodne ze swoimi preferencjami rozwiązanie. Ważne jest też, aby ofertę usług planować w oparciu o sprawdzone modele, których skuteczność została potwierdzona w nauce i praktyce, przy zachowaniu elastyczności w dopasowywaniu rozwiązań do zmieniających się potrzeb i preferencji odbiorców.

Plan został opracowany na lata 2026-2029 przez samorząd gminy we współpracy z pracownikami Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, przy udziale ekspertów i przedstawicieli organizacji pozarządowych działających w regionie. Dokument przygotowano w oparciu o diagnozę sytuacji i potrzeb lokalnych, Strategię rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.), Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla Województwa Mazowieckiego (RPDI), a także z uwzględnieniem innych europejskich, krajowych i regionalnych dokumentów strategicznych. Plan określając główne kierunki zmian w systemie usług społecznych odpowiada na zdiagnozowane wyzwania, w tym te związane ze zmianami demograficznymi skutkującymi postępującym procesem starzenia się społeczeństwa i wzrostem liczby osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Ponadto określa kierunki rozwoju zmian w obszarze świadczenia usług dla dzieci i ich rodzin, osób z niepełnosprawnościami, osób z zaburzeniami psychicznymi i w kryzysie zdrowia psychicznego. W trakcie jego przygotowywania wzięto pod uwagę sytuację i prognozowane zmiany na rynku pracy, przeobrażenia w obrębie rodziny, wyzwania związane z zaspokajaniem potrzeb edukacyjnych i kulturalnych mieszkańców, a także ryzyka socjalne i procesy prowadzące do wzrostu zagrożenia wykluczeniem społecznym.

Dokument obejmuje sześć rozdziałów składających się na dwie zasadnicze części – diagnostyczną i wdrożeniową. W części pierwszej (rozdział drugi i trzeci) zawarto uwarunkowania wynikające z dokumentów strategicznych i programowych, diagnozę i analizę potrzeb (zawierającą dane na temat sytuacji demograficznej i społecznej gminy, problemów społecznych oraz realizowanych usług), a także inwentaryzację zasobów jakimi dysponuje lokalny system pomocy społecznej. Druga część – wdrożeniowa (rozdziały od czwartego do szóstego), zawiera zarówno opis planowanych do realizacji działań (podzielonych na 4 obszary interwencji: 1. osoby starsze, 2. osoby z niepełnosprawnościami, 3. osoby w kryzysie zdrowia psychicznego i 4. dziecko i rodzina), jak i analizę kosztów realizacji Planu oraz opis systemu jego monitorowania i oceny. Dokument zawiera również spis skrótów oraz słownik kluczowych pojęć ułatwiający zrozumienie charakteru i specyfiki poszczególnych usług. Oddajemy plan z przekonaniem, że dzięki jego realizacji w naszej gminie powstaną warunki do przyjaznego rozwoju usług środowiskowych zaspokajających potrzeby mieszkańców zarówno w obszarze profilaktyki, jak i wsparcia. Będziemy monitorować proces jego realizacji, a także konsekwentnie mobilizować wszystkie jednostki samorządu terytorialnego do realizacji i stymulacji podjętych w nim ustaleń.

2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH I PROGRAMOWYCH

Powiązanie celów strategicznych gminy z dokumentami krajowymi i regionalnymi jest kluczowe dla zapewnienia spójności działań rozwojowych oraz skutecznego wykorzystania zasobów. Dzięki temu możliwe jest lepsze dostosowanie lokalnych inicjatyw do priorytetów krajowych i wojewódzkich, co sprzyja zwiększeniu ich efektywności oraz ułatwia pozyskiwanie środków zewnętrznych.

Poniższa Tabela 1 przedstawia zestawienie celów Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Stara Biała na lata 2026–2029 z:

- Strategią rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.),
- Regionalnym Planem Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji Województwa Mazowieckiego na lata 2023–2025,
- Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Płockiego na lata 2020–2025,
- Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stara Biała na lata 2022–2026.

Ponadto dokument został opracowany w zgodności z Ogólnopolskimi Wytycznymi Tworzenia Lokalnych Planów Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych, co oznacza, że przyjęte cele i działania odpowiadają ogólnopolskim standardom i kierunkom polityki społecznej.

Tabela 1. Powiązanie celów Planu z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla

Dokument	Zgodność
Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 roku)	Cele wyznaczone w Lokalnym Planie Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Stara Biała na lata 2026-2029 są zgodne z: <ul style="list-style-type: none"> • Cel strategiczny 1: Zwiększenie udziału rodzin i rodzinnych form pieczy zastępczej w opiece i wychowaniu dzieci. • Cel strategiczny 2. Zbudowanie skutecznego i trwałego systemu świadczącego usługi społeczne dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu • Cel strategiczny 3. Włączenie społeczne osób z niepełnosprawnościami dające możliwość życia w społeczności lokalnej niezależnie od stopnia sprawności • Cel strategiczny 4. Stworzenie skutecznego systemu usług społecznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi
Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla Województwa Mazowieckiego na lata 2023-2025	Cele wyznaczone w Lokalnym Planie Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Stara Biała na lata 2026-2029 są zgodne z: <ul style="list-style-type: none"> • Cel 1. Zintegrowanie regionalnych celów i działań operacyjnych dotyczących rozwoju usług społecznych oraz procesu deinstytucjonalizacji w spójny proces działań adresowanych przede wszystkim do podmiotów lokalnych, odpowiedzialnych za organizowanie, dostarczanie i finansowanie tych usług ze środków własnych lub z innych źródeł, w tym z budżetu państwa • Cel 2. Silniejsze powiązanie dostępnych źródeł finansowania, w szczególności funduszy europejskich, a także innych źródeł finansowych dostępnych w województwie z regionalnymi i lokalnymi celami i działaniami w obszarze usług społecznych. • Cel 3. Wytyczenie oczekiwanych kierunków rozwoju usług i deinstytucjonalizacji na poziomie lokalnym i ponadlokalnym m.in. poprzez działania finansowe
Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych	Cele wyznaczone w Lokalnym Planie Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Stara Biała na lata 2026-2029 są zgodne z:

Dokument	Zgodność
Powiatu Płockiego na lata 2020-2025	<ul style="list-style-type: none"> • Cel strategiczny 1. Doskonalenie systemu działań wspomagających funkcjonowanie rodzin i systemu pieczy • Cel strategiczny 2. Rehabilitacja zawodowa i społeczna oraz aktywizacja i wsparcie osób niepełnosprawnych • Cel strategiczny 3. Przeciwdziałanie marginalizacji osób starszych • Cel strategiczny 4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i integracja społeczna.
Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stara Biała na lata 2022-2026	<p>Cele wyznaczone w Lokalnym Planie Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Stara Biała na lata 2026-2029 są zgodne z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cel strategiczny 1. Rozwój systemu wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem rodzin dysfunkcyjnych. • Cel strategiczny 2. Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. • Cel strategiczny 3. Świadome, aktywne i zdrowe społeczeństwo.

Źródło: opracowanie własne

3. DIAGNOZA

3.1. CHARAKTERYSTYKA GMINY STARA BIAŁA

Stara Biała jest gminą wiejską znajdującą się w powiecie plockim, w zachodniej części województwa mazowieckiego. Sąsiaduje z gminami Nowy Duninów, Brudzeń Duży, Bielsk, Radzanowo z powiatu plockiego, z miastem Płock, a także z gminą Gozdowo z powiatu sierpeckiego. Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii powierzchnia gminy Stara Biała wynosi 111 km². Przebieg granic gminy Stara Biała oraz położenie na tle województwa mazowieckiego przedstawia poniższa Mapa 1.

Mapa 1. Przebieg granic i położenie na tle województwa mazowieckiego gminy Stara Biała

Źródło: Wikipedia Stara Biała oraz opracowanie własne na podstawie Wikipedia Mazowieckie

3.1.1. STRUKTURA SPOŁECZNA

W 2024 roku gminę Stara Biała zamieszkiwało 12 237 osób, z czego 50,07% stanowiły kobiety (6 127 osób), pozostałe 49,93% – mężczyźni (6 110 osób). W latach 2022–2024 nastąpił spadek liczby ludności w gminie Stara Biała wynoszący 0,66%. W przypadku kobiet zmiana wyniosła 0,39%, natomiast liczba mężczyzn zmieniła się o 0,93%. Szczegółowe dane dotyczące liczby ludności gminy Stara Biała w latach 2022- 2024 przedstawia poniższa Tabela 2.

Tabela 2. Liczba mieszkańców w podziale na płeć w latach 2022-2024

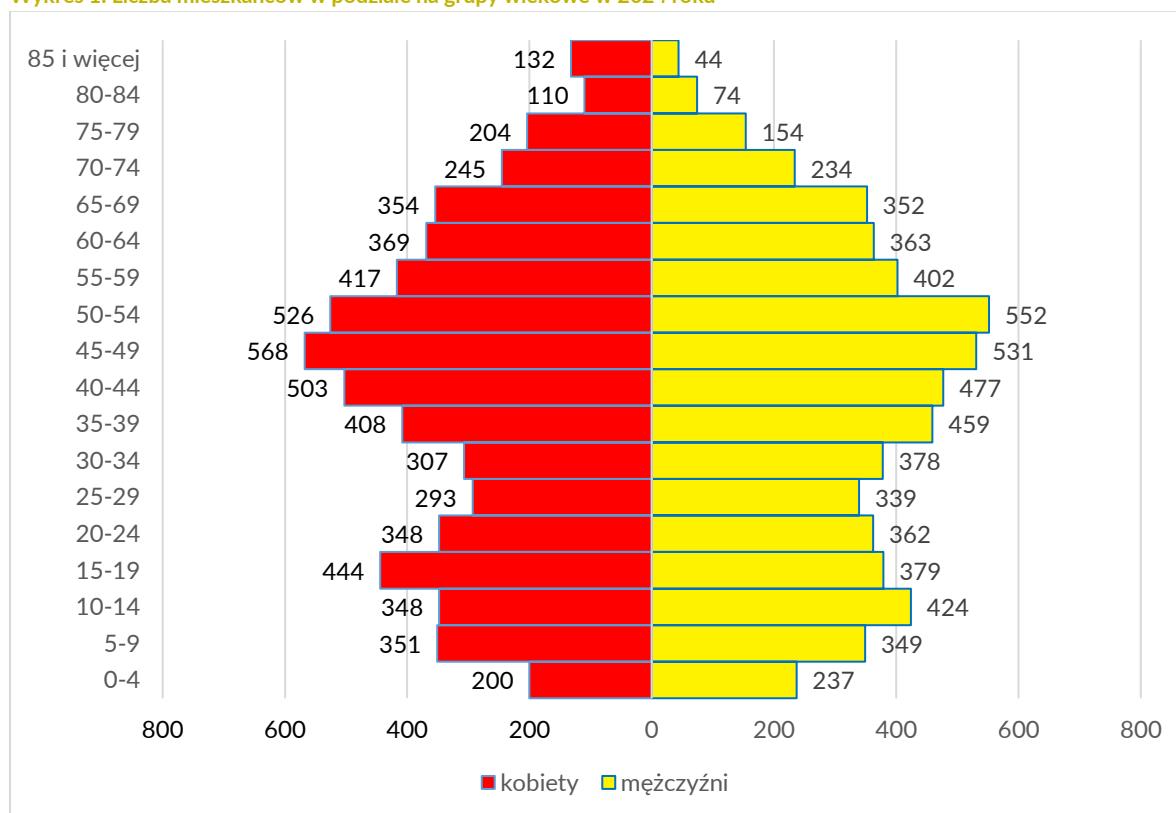
Liczba ludności ogółem			Mężczyźni			Kobiety		
2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
12 247	12 265	12 237	6 118	6 125	6 110	6 129	6 140	6 127

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W 2024 roku najliczniejszą grupę mieszkańców gminy Stara Biała stanowiły osoby w wieku 45-49 lat (1 099 osób) oraz 50-54 lat (1 078 osób). Poniżej granicy 200 osób znalazły się 2 grupy wiekowe: 80-84 lata (184 osoby), 85 lat i więcej (176 osób). W większości analizowanych przedziałów wiekowych dominowały liczbowo kobiety, w szczególności we przedziałach od 55 roku życia do 85 i więcej. Największa różnica liczbowa wystąpiła w grupie wiekowej 85 lat i więcej (o 88 osób). Szczegółowe dane

dotyczące liczby mieszkańców gminy Stara Biała w podziale na płeć oraz grupę wieku w 2024 roku przedstawia poniższy Wykres 1.

Wykres 1. Liczba mieszkańców w podziale na grupy wiekowe w 2024 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Współczynnik obciążenia osobami starszymi w gminie Stara Biała charakteryzuje się tendencją wzrostową. Pomiędzy 2022 a 2024 nastąpiła zmiana tego wskaźnika o 10,24%, z poziomu 20,5 w 2022 roku do 22,6 w roku 2024. W przypadku salda migracji w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców ciężko określić jednoznaczną tendencję. W latach 2022-2024 wartości tego wskaźnika pozostawały dodatnie – w 2022 roku wyniosły 1,7, w 2023 roku było to 4,2, w 2024 roku wartość wyniosła 0,4. Szczegółowe dane dotyczące współczynnika obciążenia demograficznego oraz salda migracji w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców przedstawia poniższa Tabela 3.

Tabela 3. Inne wskaźniki demograficzne

Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi ¹			Saldo migracji w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców ²		
2022	2023	2024	2022	2023	2024
20,5	21,4	22,6	1,7	4,2	0,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Najliczniejszą grupę mieszkańców gminy Stara Biała pod względem poziomu wykształcenia stanowią osoby posiadające wykształcenie średnie i policealne (28,70%). Mniejszą grupą są osoby o wykształceniu wyższym (20,58%) oraz zasadniczym zawodowym lub branżowym (17,48%). Najmniejsza liczba osób posiada wykształcenie gimnazjalne (2,81%) oraz podstawowe nieukończone (3,11%). Szczegółowe dane dotyczące poziomu wykształcenia mieszkańców gminy Stara Biała w 2021 roku przedstawia poniższa Tabela 4.

¹ Liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadająca na każde 100 osób w wieku produkcyjnym.

² Różnica pomiędzy liczbą zameldowań i wymeldowań przeliczeniu na 1 000 mieszkańców.

Tabela 4. Poziom wykształcenia w 2021 roku

Wykształcenie	Liczba osób	Procent ogólnej liczby mieszkańców
Wyższe	2515	20,58%
Średnie i policealne	3508	28,70%
Zasadnicze zawodowe/ branżowe	2136	17,48%
Gimnazjalne	343	2,81%
Podstawowe	1279	10,46%
Podstawowe nieukończone	380	3,11%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego 2021

W 2024 roku gminę Stara Biała zamieszkiwało 310 osób bezrobotnych, co stanowiło 2,53% wszystkich mieszkańców gminy. Bezrobocie w całym analizowanym okresie było wyższe w przypadku kobiet. W 2024 roku liczba bezrobotnych kobiet wyniosła 190, co stanowiło 3,10% ogółu. Liczba bezrobotnych mężczyzn w tym samym roku wyniosła 120, co stanowiło 1,96% ogółu mieszkańców gminy. W latach 2022-2024 nastąpił wzrost bezrobocia w gminie Stara Biała na poziomie 2,99%. Na terenie Gminy działa Centrum Integracji Społecznej które prowadzi programy aktywizacji zawodowej i z powodzeniem pomaga mieszkańcom wrócić na rynek pracy. Szczegółowe dane dotyczące poziomu bezrobocia w gminie Stara Biała w latach 2022-2024 przedstawia poniższa Tabela 5.

Tabela 5. Poziom bezrobocia w latach 2022-2024

Bezrobocie rejestrowane	Liczba osób			Procent ogólnej liczby mieszkańców		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Ogółem	301	276	310	2,46%	2,25%	2,53%
Mężczyźni	97	104	120	1,59%	1,70%	1,96%
Kobiety	204	172	190	3,33%	2,80%	3,10%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

3.1.2. GŁÓWNE PROBLEMY SPOŁECZNE

Najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie Stara Biała była niepełnosprawność. Świadczenia z tego tytułu otrzymało 101 osób, co stanowiło 0,83% mieszkańców gminy. Kolejno najwięcej osób wsparto z powodu ubóstwa (86 osób), długotrwałej lub ciężkiej choroby (69), bezrobocia (67) oraz bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (62). W latach 2022-2024 nastąpił spadek liczby osób otrzymujących świadczenia z powodu ubóstwa (o 0,10 p.p.), bezdomności (o 0,01 p.p.), potrzeby ochrony macierzyństwa (o 0,09 p.p.), bezrobocia (o 0,22 p.p.), długotrwałej lub ciężkiej choroby (o 0,09 p.p.), alkoholizmu (o 0,03 p.p.). Wzrost przyznawanych świadczeń nastąpił w przypadku powodów takich jak: niepełnosprawność (o 0,18 p.p.), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (o 0,06 p.p.) i przemoc (o 0,07 p.p.). Pozostałe dane dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie Stara Biała w latach 2022-2024 przedstawia poniższa Tabela 6.

Tabela 6. Powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2022-2024

Powód	Liczba osób			Procent ogólnej liczby mieszkańców		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Ubóstwo	98	104	86	0,80%	0,85%	0,70%
Sieroctwo	0	1	0	0,00%	0,01%	0,00%
Bezdomność	4	6	3	0,03%	0,05%	0,02%
Potrzeba ochrony macierzyństwa	57	51	47	0,47%	0,42%	0,38%
- w tym wielodzietność	36	32	27	0,29%	0,26%	0,22%
Bezrobocie	94	94	67	0,77%	0,77%	0,55%
Niepełnosprawność	80	118	101	0,65%	0,96%	0,83%
Długotrwała lub ciężka choroba	80	71	69	0,65%	0,58%	0,56%
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	55	60	62	0,45%	0,49%	0,51%
- w tym rodziny niepełne	17	25	18	0,14%	0,20%	0,15%
- w tym rodziny wielodzietne	27	35	38	0,22%	0,29%	0,31%
Przemoc w rodzinie	4	4	12	0,03%	0,03%	0,10%
Alkoholizm	16	14	12	0,13%	0,11%	0,10%

Powód	Liczba osób			Procent ogólnej liczby mieszkańców		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Narkomania	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	12	3	0,00%	0,10%	0,02%
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub pozwolenie na pobyt czasowy	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%
Zdarzenie losowe	13	2	0	0,11%	0,02%	0,00%
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MRiPS-03 oraz BDL GUS

3.2. ZASOBY GMINY STARA BIAŁA

3.2.1 ISTNIEJĄCE NA TERENIE GMINY STARA BIAŁA ZASOBY, PODMIOTY I ORGANIZACJE ORAZ USŁUGI SPOŁECZNE

Na terenie gminy Stara Biała znajduje się jeden podmiot świadczący usługi z zakresu pomocy społecznej. Jest to Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Stara Biała zlokalizowany przy ulicy Jana Kazimierza 1 w Białej. Realizuje on działania na rzecz wszystkich grup społecznych.

Tabela 7 przedstawia podstawowe informacje dotyczące zatrudnienia w Ośrodku. W 2024 roku zatrudniał on 10 osób (10,00 etatów) na stanowiskach urzędniczych i obsługi realizujących zadania z zakresu pomocy społecznej. Nastąpił wzrost liczby osób pracujących w Ośrodku o 11,11% w stosunku do 2022 roku. W przeliczeniu na 1 000 mieszkańców przypadało 0,82 pracownika Ośrodka Pomocy Społecznej.

Tabela 7. Podstawowe informacje o Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej dla lat 2022-2024

Podstawowe informacje o podmiotach	2022	2023	2024
Liczba osób korzystających	151	144	120
Liczba rodzin objętych wsparciem	104	104	80
Liczba personelu	9	9	10
Liczba personelu w przeliczeniu na etaty	9,00	9,00	10,00
Liczba personelu w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców	0,73	0,73	0,82
Jednostka prowadząca	Gmina	Gmina	Gmina

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów MRiPS-05, MRiPS-06

Ponadto mieszkańcy gminy Starej Białej korzystają z usług oferowanych przez jednostki powiatowe:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Domy Pomocy Społecznej (6) o łącznej liczbie miejsc równej 672. W 2024 roku przebywało w nich 8 mieszkańców gminy Stara Biała, które z tego tytułu opłacały pobyt na łączną kwotę 463 692 zł, co w przeliczeniu na 1 osobę stanowi koszt 51 521,33 zł. Domy Pomocy Społecznej oferowane przez powiat płocki:
 - Dom Pomocy Społecznej "Nad Jarem" w Nowym Miszewie.
 - Dom Pomocy Społecznej im. Błogostawionego Arcybiskupa Antoniego Juliana Nowowiejskiego w Brwilnie.
 - Dom Pomocy Społecznej im. Jacka Kuronia w Wyszogrodzie.
 - Dom Pomocy Społecznej w Goślicach.
 - Dom Pomocy Społecznej w Koszelewie.
 - Dom Pomocy Społecznej w Zakrzewie.
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Wyszogrodzie.
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Wyszogrodzie.
- Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Płocku
- Warsztaty Terapii Zajęciowej m.in.; w Płocku, Machcinie, Męczeninie.

Poza systemem pomocy społecznej, w zapewnianiu wsparcia mieszkańcom gminy Stara Biała istotną rolę pełnią także inne lokalne instytucje i podmioty. Do najważniejszych z nich należą Gminny Ośrodek Kultury i Sportu (GOKiS), animatorzy kultury i sportu oraz Gminna Biblioteka Publiczna. Dzięki ich działalności mieszkańcy mają dostęp do różnorodnych form aktywności kulturalnej, edukacyjnej i rekreacyjnej, co przyczynia się do wzmacniania więzi społecznych oraz poprawy jakości życia w gminie.

Zarówno liczba osób, jak i liczba rodzin otrzymujących świadczenia pomocy społecznej w gminie Stara Biała uległa zmniejszeniu w latach 2022-2024. W przypadku liczby osób odnotowano spadek o 20,53%, z poziomu 151 w roku 2022 do 120 w roku 2024. Biorąc pod uwagę rodziny objęte wsparciem w postaci świadczeń, ich liczba zmniejszyła się o 23,08%, z poziomu 104 w roku 2022 do 80 w 2024 roku. Zmniejszyła się również liczba rodzin otrzymujących wsparcie w postaci pracy socjalnej, z poziomu 178 do 136 (spadek o 23,60%). Szczegółowe dane dotyczące liczby osób i rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych, niepieniężnych oraz pozostałych usług w latach 2022-2024 przedstawia poniższa Tabela 8.

Tabela 8. Liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych, niepieniężnych oraz pozostałych usług w latach 2022-2024

Świadczenia	Liczba osób			Liczba rodzin		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Świadczenia ogółem	151	144	120	104	104	80
w tym:						
Świadczenia pieniężne	86	89	65	83	86	64
Świadczenia niepieniężne	70	59	58	47	42	36
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych	0	0	0	0	0	0
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych	151	144	120	104	104	80
Pomoc udzielana w ramach pracy socjalnej	X	X	X	178	184	136

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu MRiPS-03

Łączna kwota świadczeń z pomocy społecznej przekazanych w ramach zadań własnych gminy Stara Biała w 2024 roku wyniosła 428 875 zł. W porównaniu do roku 2022 był to spadek łącznej kwoty świadczeń o 1,94%. Biorąc pod uwagę poszczególne rodzaje świadczeń największą kwotą 2024 roku charakteryzowały się zasiłki stałe (209 430zł), z których korzystały 24 osoby. Kolejnymi świadczeniami były usługi opiekuńcze na łączną kwotę 43 727 zł, którymi objęto 14 osób oraz zasiłki okresowe, z których skorzystało 11 osób, a ich koszt wyniósł 34 920 zł. Szczegółowe dane dotyczące liczby rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej w ramach zadań własnych w latach 2022-2024 w gminie Stara Biała przedstawia poniższa Tabela 9.

Tabela 9. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej w ramach zadań własnych w latach 2022-2024 wraz z kwotą świadczeń

Rodzaj świadczeń	Liczba osób			Liczba rodzin			Kwota świadczeń [zł]		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Ogółem	151	144	120	104	104	80	437 355	447 636	428 875
W tym:									
Zasiłki stałe	30	27	24	30	27	24	175 330	152 813	209 430
Zasiłki okresowe	13	12	11	13	12	11	29 978	34 592	34 920
Schronienie	2	2	2	2	2	2	16 006	18 813	15 832
Posiłek	48	37	41	26	21	20	30 867	30 657	28 626
Ubranie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Usługi opiekuńcze	19	17	14	18	16	13	67 291	73 040	43 727
Poradnictwo spec., prawne, psych., rodzinne	X	X	X	0	0	0	X	X	X
Interwencja kryzysowa	X	X	X	0	1	0	X	X	X
Praca socjalna	X	X	X	178	184	136	X	X	X

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu MRiPS-03

3.2.2. USŁUGI ŚWIADCZONE W ŚRODOWISKU

W 2024 roku na terenie gminy Stara Biała realizowano szeroki zakres usług środowiskowych odpowiadających na potrzeby mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych, osób z niepełnosprawnościami, rodzin z dziećmi oraz osób w kryzysie zdrowia psychicznego.

Osoby starsze korzystały przede wszystkim z usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania (1827,5 godziny) oraz oferty Klubu Seniora, do którego uczęszczało 35 osób. Usługi opiekuńcze realizowali Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy z Polskim Czerwonym Krzyżem OR w Płocku.

Osoby z niepełnosprawnościami objęto wsparciem w ramach usług asystenta osobistego (3947,5 godziny) oraz opieki wytchnieniowej (1620 godzin), również realizowanych przez GOPS i PCK.

W przypadku **rodzin z dziećmi**, szerokie spektrum wsparcia obejmowało działania realizowane przez placówki oświatowe, poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne oraz zajęcia wspierające rozwój dzieci. Prowadzono m.in. konsultacje psychologa i pedagoga (912 konsultacji), zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, terapeutyczne i rewalidacyjne (1069 dzieci uczestników), zajęcia pozalekcyjne (933 dzieci) oraz działania wolontariackie (32 akcje, 193 dzieci). W ramach profilaktyki zorganizowano również trzydniowy wyjazd do Karpacza dla uczestników Centrum Integracji Społecznej. Centrum Integracji Społecznej objęto wsparciem 13 osób. W zakresie pracy socjalnej zawarto 13 kontraktów socjalnych, obejmujących łącznie 136 rodzin (306 osób).

Asystent rodziny wspierał 20 rodzin wychowujących łącznie 38 dzieci. Pracę z rodziną prowadził w miejscu zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę – za jej zgodą i przy jej aktywnym udziale, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz dostępnych źródeł wsparcia zewnętrznego. Celem wspólnych działań asystenta, pracownika socjalnego i instytucji pomocowych było przeciwdziałanie rozpadowi rodzin i umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej. Asystent rodziny współpracował także z rodzinami biologicznymi dzieci przebywających w pieczy. W niektórych przypadkach niemożność realizacji planu pomocy wynikała z braku współpracy ze strony rodziców, co stanowiło jedną z przesłanek zakończenia wsparcia.

W obszarze przeciwdziałania przemocy udzielono porad 61 osobom, w tym 28 dzieciom. W 28 przypadkach prowadzono procedurę „Niebieskie Karty”. Dodatkowe wsparcie zapewniał Ośrodek Wsparcia dla dzieci i młodzieży prowadzony przez Fundację „PRZYSTANEK RODZINA”. Z końcem 2024 r. Ośrodek zakończył swoją działalność na terenie gminy.

W zakresie **wsparcia osób w kryzysie zdrowia psychicznego**, realizowano działania w ramach punktu informacyjno-konsultacyjnego, w którym przyjmował psycholog kliniczny (293 porady, 35 osób). Ponadto zrealizowano 169 porad z zakresu profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy dla 60 osób. Działania były realizowane przez Urząd Gminy oraz Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W gminie dostępny był również radca prawny, jednak nie funkcjonował w ramach systemu pomocy społecznej. Należy zaznaczyć, że psycholog zatrudniony w gminie pełnił funkcję specjalisty ds. uzależnień, lecz nie świadczył poradnictwa specjalistycznego w szerszym zakresie. Powyższe informacje przedstawia poniższa Tabela 10.

Łączna kwota wydatków poniesionych przez Gminę na realizację zadań pomocowych w 2024 r. wyniosła ponad 7,95 mln zł, z czego 2,20 mln zł pochodziło ze środków własnych gminy, natomiast 5,75 mln zł stanowiły dotacje z budżetu państwa.

Największe wydatki dotyczyły wypłat świadczeń rodzinnych oraz z Funduszu Alimentacyjnego wraz z kosztami obsługi – ponad 4,84 mln zł, w całości finansowane z dotacji. Istotną pozycją w budżecie były również koszty utrzymania Ośrodka Pomocy Społecznej – ponad 1,46 mln zł, z czego większość (ok. 1,31 mln zł) pokryto ze środków własnych gminy.

Znaczące środki przeznaczono także na zasiłki stałe – ponad 208,9 tys. zł oraz na zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze – blisko 86,7 tys. zł, z czego ok. 63,8 tys. zł pochodziło ze środków własnych. Na usługi opiekuńcze wydatkowano ponad 72,2 tys. zł, całkowicie z budżetu gminy.

W ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” wydano około 90,1 tys. zł, przy czym 33,4 tys. zł pochodziło ze środków własnych. Wydatki związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie wyniosły ponad 26,6 tys. zł, a na działania wspierające rodziny (m.in. asystentura rodzin, wsparcie instytucjonalne) przeznaczono 124,7 tys. zł.

Gmina finansowała także pobyt dzieci w pieczy zastępczej (99,1 tys. zł) oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych (57,9 tys. zł), środki te pochodziły z budżetu gminy. Wydatki związane z obsługą Karty Dużej Rodziny były symboliczne (696 zł). Pozostałe wydatki poniesione przez gminę na realizację działań pomocowych przedstawia Tabela 11.

Tabela 10. Usługi środowiskowe świadczone na terenie jednostki w 2024 roku

Grupa objęta wsparciem	Formy wsparcia świadczone w środowisku	Wymiar świadczonych usług	Liczba beneficjentów usługi	Podmiot odpowiedzialny za realizację usługi
Osoby starsze	Usługi opiekuńcze	1827,5 godzin	14 osób	GOPS, PCK
	Klub seniora		35 osób	UG
Osoby z niepełnosprawnościami	Asystent osoby z niepełnosprawnością	3947,5 godziny	16 osób	GOPS,PCK
	Opieka wytchnieniowa	1620 godzin	10 osób	
Rodziny z dziećmi	Pedagog szkolny	-	163 dzieci	Placówki oświatowe i przedszkolne
	Psycholog dla uczniów	-	162 dzieci	
	Poradnictwo specjalistyczne psychologa i pedagoga szkolnego dla rodziców i ich dzieci	912 konsultacji	-	
	Zajęcia korekcyjno - kompensacyjne, logopedyczne, psychoterapeutyczne, socjoterapeutyczne, rewalidacyjne	-	1069 dzieci	
	Zajęcia pozalekcyjne	80	933 dzieci	
	Wolontariat	32 akcje	193 dzieci	
	Poradnictwo socjalne w formie pracy socjalnej	13 kontraktów socjalnych	136 rodzin, liczba os. w rodzinach 306	
	Asystent rodziny	-	20 rodzin, liczba dzieci 38	
	Poradnictwo dla ofiar przemocy	-	61 osób w tym 28 dzieci	Zespół Interdyscyplinarny
	„Niebieskie Karty”	28 procedur		
	Ośrodek Wsparcia dla dzieci i młodzieży	-	ok.30 dzieci	Fundacja „PRZYSTANEK RODZINA”
Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Usługi specjalisty z zakresu profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy, instruktor terapii uzależnień	169 porad	60 osób	Urząd Gminy, GKRPA
	Psycholog kliniczny	293 porady	35 osób	Urząd Gminy, GKRPA

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu rocznego z realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stara Biała na lata 2022-2026 za rok 2024

Tabela 11. Wydatki poniesione przez Gminę na realizację zadań 2024 r.

Nazwa zadania	Ogółem	Środki własne gminy	Dotacja z budżetu państwa
Odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	463 692,81	463 692,81	0,00
Przeciwdziałania przemocy w rodzinie	26 669,97	20 669,97	6 000,00
Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społ.	24 692,36	0,00	24 692,36
Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze	86 741,91	63 764,23	22 977,68
Zasiłki stałe	208 911,59	0,00	208 911,59
Ośrodek pomocy społecznej - koszty utrzymania	1 466 292,53	1 308 949,63	157 342,90
Usługi opiekuńcze	72 277,64	72 277,64	0,00
Dodatek gazowy z kosztami obsługi	24 529,64	0,00	24 529,64
Dodatek osłonowy z kosztami obsługi	176 076,60	0,00	176 076,60
Bon energetyczny z kosztami obsługi	185 753,00	0,00	185 753,00
Program „Posiłek w szkole i w domu”	90 124,00	33 424,00	56 700,00
Pomoc materialna o charakterze socjalnym dla uczniów – stypendia szkolne	5 208,78	1041,76	4 167,02
Świadczenia rodzinne i Fundusz Alimentacyjny z kosztami obsługi	4 843 769,21	0,00	4 843 769,21
Karta Dużej Rodziny - koszty obsługi	696,00	0,00	696,00
Wspieranie rodziny	124 722,67	86 569,98	38 152,69
Finansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej	99 085,36	99 085,36	0,00
Finansowanie pobytu dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej	57 875,24	57 875,24	0,00
SUMA:	7 957 119,31	2 207 350,62	5 749 768,69

Źródło: Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Stara Biała za 2024 rok

3.3. DIAGNOZA POTRZEB WYBRANYCH GRUP DOCELOWYCH W PODZIALE NA OBSZARY WSPARCIA

W celu poznania problemów i potrzeb najbardziej wrażliwych grup społecznych gminy Stara Biała przeprowadzono warsztaty z przedstawicielami instytucji świadczących usługi z zakresu pomocy społecznej. Diagnoza objęła cztery obszary wsparcia grup społecznych:

1. Wsparcie osób starszych
2. Wsparcie osób z niepełnosprawnościami
3. Wsparcie rodzin z dziećmi
4. Wsparcie osób w kryzysie zdrowia psychicznego

Gmina Stara Biała realizuje również działania pomocowe wobec osób znajdujących się w kryzysie bezdomności (2 os.). Ze względu na brak schroniska lub noclegowni dla mężczyzn na terenie gminy i powiatu, osoby te kierowane są do placówek poza powiatem, a gmina co roku przekazuje środki finansowe do jednostek, które zapewniają im niezbędne wsparcie (średniorocznie 18 tys. zł).

Z uwagi na ograniczony zakres lokalnych działań skierowanych do tej grupy oraz specyfikę problemu, kwestia bezdomności nie została szczegółowo omówiona w niniejszym Planie. Niemniej jednak należy podkreślić, że zjawisko to jest obecne na terenie gminy, a obecnie dostępne narzędzia wsparcia nie pozwalają na jego pełne i skuteczne przeciwdziałanie.

Dla każdej grupy społecznej zidentyfikowano sześć obszarów tematycznych, które wymagają interwencji, ale zarazem kryją w sobie istotny potencjał rozwojowy:

1. Włączenie społeczne
2. Zdrowie
3. Pomoc i usługi społeczne
4. Edukacja
5. Kultura i spędzanie wolnego czasu
6. Infrastruktura i transport

Poniżej przedstawiono wyniki pracy warsztatowej, które na dalszym etapie tworzenia planu deinstytucjonalizacji stanowią podstawę opracowywania działań zwiększających inkluzywność funkcjonowania systemu opieki społecznej.

OBSZAR WSPARCIA OSÓB STARSZYCH I OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

W gminie Stara Biała obserwuje się rosnącą liczbę osób starszych i osób z niepełnosprawnościami, które zgłaszają się do gminy w poszukiwaniu wsparcia. Wsparcie tych osób zostało poddane wspólnej analizie ze względu na liczne podobieństwa i wspólne wyzwania, z którymi mierzą się obie grupy. Zarówno seniorzy, jak i osoby z niepełnosprawnościami napotykać podobne bariery w obszarach takich jak włączenie społeczne, zdrowie, pomoc społeczna, edukacja, kultura czy infrastruktura i transport.

- Włączenie społeczne

Osoby starsze i osoby z niepełnosprawnościami w gminie Stara Biała zmagają się z następującymi wyzwaniami w obszarze włączenia społecznego: trudności komunikacyjne, architektoniczne i transportowe, brak akceptacji społecznej, samotność, izolacja oraz ograniczony dostęp do przestrzeni wspólnych i wydarzeń integracyjnych. Zarówno seniorzy, jak i osoby z niepełnosprawnościami, z powodu stanu zdrowia, niewystarczających środków finansowych, ograniczonej mobilności często doświadczają samotności i braku relacji międzyludzkich. Takie sytuacje często skumulowane powodują u osób starszych i niepełnosprawnych niechęć do wychodzenia z domu i brak chęci do podejmowania jakiegokolwiek aktywności.

Jednocześnie na terenie gminy i powiatu funkcjonują instytucje i organizacje, które mogą wspierać proces integracji społecznej – Kluby Seniora, Koła Gospodyń Wiejskich, Warsztaty Terapii Zajęciowej,

Środowiskowe Domy Samopomocy, Domy Pomocy Społecznej, Centrum Integracji Społecznej, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Ośrodek Kultury i Sportu, Gminna Biblioteka Publiczna oraz organizacje pozarządowe. Istotną rolę odgrywają także wolontariusze i Powiatowy Urząd Pracy. Skuteczna koordynacja działań tych podmiotów oraz rozwój lokalnych przestrzeni spotkań może znacząco poprawić poziom integracji i przeciwdziałać wykluczeniu społecznemu obu grup.

- Zdrowie

W obszarze zdrowia kluczowymi problemami dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami są: ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów, rehabilitacji, diagnostyki i opieki długoterminowej. Sytuację pogarszają wysokie koszty prywatnego leczenia (wielu seniorów nie stać na prywatne leczenie), brak profilaktyki ograniczony dostęp do zabiegów rehabilitacyjnych oraz uzależnienia.

Dostępność lokalnych ośrodków zdrowia, poradni rehabilitacyjnych, mobilnych punktów diagnostycznych i usług takich jak teleopieka, opaski bezpieczeństwa czy wsparcie Asystenta Osobistego stanowi potencjał do poprawy sytuacji zdrowotnej. Konieczny jest dalszy rozwój tych usług oraz wzmocnienie działań profilaktycznych.

- Pomoc i usługi społeczne

Zarówno osoby starsze, jak i osoby z niepełnosprawnościami zmagają się z wysokimi kosztami usług opiekuńczych i instytucjonalnych (np. domów pomocy społecznej), niewystarczająca liczba zakładów opiekuńczo-leczniczych (ZOL), brakiem mieszkań wspomaganych. Niedostatek wolontariatu i niska aktywność rodzin dodatkowo pogłębiają problemy w codziennym funkcjonowaniu.

Rozwój takich form wsparcia jak: sąsiedzkie usługi opiekuńcze, Dzienny Dom Seniora, Dzienny Dom Pomocy, asystenci osobiści, poradnie psychologiczno-pedagogiczne oraz świadczenia socjalne może przyczynić się do zwiększenia dostępności usług i ograniczenia poczucia osamotnienia.

- Edukacja

Edukacja osób starszych i osób z niepełnosprawnościami napotyka na takie ograniczenia, jak; niska świadomość społeczna, niewystarczająco dostosowana oferta oraz niechęć uczestników wynikająca z barier zdrowotnych i psychologicznych.

Pozytywnym przykładem działań w tym obszarze są projekty realizowane przez Powiatowy Uniwersytet Trzeciego Wieku, programy profilaktyczne oraz inicjatywy aktywizacyjne PUP. Ich rozwój i dostosowanie do potrzeb odbiorców może istotnie poprawić kompetencje społeczne i poczucie przynależności.

- Kultura i spędzanie wolnego czasu

Osoby z obu grup rzadko uczestniczą w życiu kulturalnym ze względu na problemy zdrowotne oraz problemy z mobilnością, brak oferty dostosowanej do ich potrzeb oraz bariery transportowe. Często brakuje im motywacji ale i informacji o dostępnych wydarzeniach.

Istnieją jednak pozytywne przykłady – Gminny Ośrodek Kultury i Sportu, Gminna Biblioteka Publiczna, Koła Gospodyń Wiejskich, a także inicjatywy takie jak książkowe SOS. Dalsze rozwijanie oferty kulturalnej i dostosowywanie jej do możliwości osób mniej mobilnych oraz utworzenie miejsca wspólnych spotkań tych grup społecznych może odegrać kluczową rolę w ich aktywizacji.

- Infrastruktura i transport

Zarówno seniorzy, jak i osoby z niepełnosprawnościami doświadczają znacznych trudności związanych z infrastrukturą – brak wind, podjazdów, dostosowanych budynków i środków transportu publicznego. Dodatkowo, rozproszenie miejscowości na terenie gminy utrudnia dostęp do usług.

Rozwiązaniem mogą być: rozwój pomocy sąsiedzkiej, gminnych usług transportowych dostosowanych do osób z niepełnosprawnościami, usług naprawczych, lepsze planowanie przestrzenne i zapewnienie fizycznej dostępności przestrzeni publicznych. Kluczowe będzie również włączenie tych zagadnień w lokalne strategie rozwoju.

Priorytetem jest utworzenie domu dziennego pobytu, który byłby miejscem dla osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych. Taka placówka aktywizuje społecznie i indywidualnie, pomaga zorganizować i wypełnić dzień osobom, które zaprzestały aktywności zawodowej, zarówno tym, które wciąż rozpira energia do działania, jak i tym, którzy tej energii szukają. Zakres działalności takiego domu jest bardzo szeroki, ponieważ pomaga zorganizować czas w ciągu dnia, zaspokaja potrzeby towarzyskie i kulturalne, dba o kondycję fizyczną i psychiczną, zapewnia podstawową opiekę zdrowotną.

OBSZAR WSPARCIA RODZIN Z DZIEĆMI

- Włączenie społeczne

Jednym z głównych problemów jest niski poziom zaangażowania rodzin z dziećmi w życie lokalnej społeczności, wynikający często z braku czasu, trudności w nawiązywaniu relacji, a także częściowej niechęci do korzystania z dostępnych form wsparcia i oferty integracyjnej. Sytuację pogarsza również fakt, że wiele inicjatyw społecznych i kulturalnych koncentruje się w jednym miejscu, co – przy ograniczonym dostępie do transportu – prowadzi do wykluczenia części rodzin mieszkających w oddalonych miejscowościach.

Wśród rodzin występuje także zjawisko niezaradności życiowej, objawiającej się trudnościami w organizacji codziennego życia, brakiem umiejętności korzystania z dostępnych zasobów oraz ograniczoną wiedzą na temat instytucji oferujących wsparcie. Problemy te przyczyniają się do pogłębiania izolacji społecznej, osłabienia więzi sąsiedzkich oraz braku uczestnictwa w lokalnych inicjatywach.

Istotnym kierunkiem działań wspierających włączenie społeczne rodzin z dziećmi powinno być szersze rozwijanie lokalnych inicjatyw i miejsc aktywności, które stwarzają przestrzeń do integracji, wzmacniania kompetencji społecznych i budowania relacji. Równolegle zauważalna jest ciągła potrzeba prowadzenia działań edukacyjnych, rozwijających zainteresowania i animacyjnych, które pomogą rodzinom w budowaniu postaw aktywnego uczestnictwa w życiu wspólnoty lokalnej.

W tym obszarze pozytywnym przykładem jest funkcjonowanie Gminnej Orkiestry Dętej, Zespołu Tanecznego Tulip, gminnych klubów sportowych: Judo Sensei Stare Proboszczewice, Amator Maszewo, Start Proboszczewice, które skupiają w swoich szeregach dzieci, młodzież i osoby dorosłe w różnym wieku.

- Zdrowie

Do najpoważniejszych problemów rodzin z dziećmi w obszarze zdrowia należą ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów, brak dostępnych terapii oraz wysokie koszty usług medycznych, które skutecznie zniechęcają do podejmowania leczenia. Problemem pozostaje również niska świadomość zdrowotna wśród mieszkańców, a także lęk przed diagnozą, który często prowadzi do unikania działań profilaktycznych. Szczęólnego wsparcia wymaga zdrowie psychiczne – zarówno dzieci, młodzieży, jak i ich opiekunów.

Wśród zidentyfikowanych potrzeb istotne miejsce zajmuje konieczność ułatwienia dostępu do usług rehabilitacyjnych, zwłaszcza dla dzieci wymagających wsparcia rozwojowego, oraz przeciwdziałanie uzależnieniom (alkohol, narkotyki, e-papierosy), które wpływają destrukcyjnie na zdrowie i dobrostan dzieci.

W odpowiedzi na powyższe problemy zasadne jest poszerzenie dostępu do placówek opieki zdrowotnej w gminnych miejscowościach o lekarzy specjalistów (neurolog, psychiatra), rozwój mobilnych punktów diagnostycznych oraz wdrożenie lokalnych kampanii edukacyjnych promujących zdrowy styl życia i profilaktykę. Kluczowym elementem systemu wsparcia byłaby specjalistyczna placówka wsparcia dziennego, oferująca kompleksowe działania terapeutyczne: pomoc psychologiczną, terapię pedagogiczną, socjoterapię, zajęcia kompensacyjne, korekcyjne i psychoprofilaktyczne. Takie centrum wsparcia stanowiłoby istotne ogniwo w systemie ochrony zdrowia najmłodszych mieszkańców gminy oraz ich rodzin, odpowiadając zarówno na potrzeby bieżące, jak i profilaktyczne.

- Pomoc i usługi społeczne

W obszarze pomocy i usług społecznych rodziny z dziećmi w gminie Stara Biała do głównych barier należy brak wiedzy części rodzin o funkcjonujących instytucjach, lęk przed ich wykorzystaniem oraz ograniczenia finansowe, które zniechęcają do szukania pomocy. Dodatkowym problemem jest niedostateczny dostęp do poradnictwa psychologiczno-prawnego oraz wsparcia psychiatrycznego, które są kluczowe w sytuacjach kryzysowych (nerwica, depresja, okaleczenia, próby samobójcze).

Dotychczas wśród najważniejszych wyzwań społecznych wskazywanych przez mieszkańców znajdują się brak miejsc opieki nad dziećmi do lat 3, brak dostatecznych oferty wspólnego spędzania czasu przez całe rodziny, problemy opiekuńczo-wychowawcze, uzależnienia oraz niezaradność życiowa niektórych rodziców. Te złożone problemy wymagają wieloaspektowego podejścia oraz lepszej koordynacji dostępnych form wsparcia.

Mimo tych trudności, gmina dysponuje istotnym potencjałem, który może zostać wykorzystany w celu poprawy sytuacji. Do dostępnych zasobów poza Ośrodkiem Pomocy Społecznej należą m.in. placówki oświatowe i przedszkolne, świetlice szkolne, świetlice wiejskie, (na poziomie powiatu - oferta Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie), a także instytucje kultury takie jak Gminny Ośrodek Kultury i Sportu, Gminna Biblioteka Publiczna. W niedalekiej perspektywie czasowej brak opieki nad dziećmi do lat 3 zostanie rozwiązany dzięki trwającej budowie gminnego żłobka dla co najmniej 100 dzieci.

Ponadto, organizowanie imprez integracyjnych i środowiskowych może sprzyjać budowaniu więzi społecznych, zmniejszając izolację rodzin i wzmacniając ich kompetencje społeczne oraz wychowawcze. Ułatwienie dostępu do usług psychologicznych i prawnych oraz rozwój oferty wczesnodziecięcej opieki mogą w istotny sposób zwiększyć efektywność wsparcia społecznego w gminie.

- Edukacja

Mieszkańcy gminy Stara Biała generalnie dobrze oceniają lokalną ofertę edukacyjną, co wykazało badanie ankietowe – większość uznaje ją za satysfakcjonującą, jednakże część społeczności postrzega ją jako przeciętną, co wskazuje na istnienie przestrzeni do dalszego rozwoju i ulepszeń. Wśród najczęściej wskazywanych potrzeb pojawia się konieczność wzmocnienia doradztwa zawodowego i edukacyjnego w szkołach, które mogłyby lepiej przygotowywać dzieci i młodzież do podejmowania decyzji o dalszej ścieżce kształcenia oraz rynku pracy. Wzmocnienie tego obszaru – zarówno poprzez zatrudnienie odpowiednich specjalistów, jak i rozwój programów doradczych – może przyczynić się do bardziej świadomego rozwoju uczniów i zwiększenia ich szans edukacyjnych i zawodowych w przyszłości.

- Kultura i spędzanie wolnego czasu

W gminie Stara Biała mieszkańcy wskazują na brak odpowiednich warunków i miejsc do integracji – szczególnie widoczny jest niedostatek przestrzeni do spotkań dla młodzieży oraz brak ofert wspólnego spędzania czasu przez całe rodziny.

Potrzebne jest wciąż rozwijanie istniejącej oferty kulturalno-edukacyjnej oraz tworzenie nowych inicjatyw ukierunkowanych na wspieranie więzi rodzinnych, rozwój emocjonalny i społeczny dzieci oraz budowanie pozytywnych postaw wychowawczych wśród rodziców.

- Infrastruktura i transport

Mieszkańcy Gminy wskazują na: brak ścieżek rowerowych i chodników (szczególnie dotyczy to miejscowości Maszewo Duże ul. Lipnowskiej); brak dostępu do publicznej komunikacji zbiorowej, zwłaszcza w weekendy i w godzinach popołudniowych, który utrudnia korzystanie z oferty wsparcia, edukacji i kultury (szczególnie w przypadku rodzin mieszkających w mniejszych miejscowościach).

Wskazywana jest także wyraźna potrzeba rozwoju infrastruktury żłobkowej – większość mieszkańców w badaniu ankietowym wskazała na konieczność powstania od jednej do trzech placówek, w różnych częściach gminy, które mogłyby odpowiedzieć na rosnące zapotrzebowanie rodzin z małymi dziećmi. Rozwiązaniem problemów komunikacyjnych może być wykorzystanie istniejących połączeń

transportowych do sąsiednich gmin i miasta Płock, a także sięgnięcie po środki zewnętrzne na rozwój infrastruktury rodzinnej, co pozwoliłoby poprawić dostępność usług i stworzyć bardziej przyjazne środowisko do życia i wychowywania dzieci.

OBSZAR WSPARCIA OSÓB W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO

- Włączenie społeczne

W obszarze włączenia społecznego osób w kryzysie zdrowia psychicznego w gminie Stara Biała głównymi problemami są wykluczenie i depresja. Brakuje grup wsparcia, co potęguje poczucie izolacji. Potencjałem w tym zakresie jest dalszy rozwój rehabilitacji społeczno-zawodowej, która umożliwiłaby lepszą integrację osób z problemami psychicznymi w różnych sferach życia.

W tym obszarze istotne znaczenie dla mieszkańców gminy Stara Biała ma działalność Centrum Integracji Społecznej w Kobiernikach prowadzonego przez Fundację „NA TEMAT”. Centrum oferuje programy reintegracji społecznej i zawodowej, pomagając uczestnikom odbudować umiejętności społeczne oraz zdolność do samodzielnego funkcjonowania na rynku pracy. Dzięki różnorodnym warsztatom, szkoleniom i zajęciom praktycznym, CIS wspiera swoich uczestników w osiągnięciu pełnej samodzielności zawodowej i społecznej. W ramach reintegracji zawodowej prowadzone są warsztaty praktyczne w czterech sekcjach pod okiem instruktorów zawodu, a także oferowane wsparcie w zakładaniu działalności gospodarczej, szkolenia oraz pomoc prawna. Reintegracja społeczna obejmuje działania motywacyjne, grupy terapeutyczne i warsztaty z doradztwa zawodowego, które wspierają rozwój kompetencji społecznych i osobistych uczestników.

- Zdrowie, pomoc i usługi społeczne

Dla mieszkańców gminy dużym problemem jest brak dostępu do specjalistów, długich terminów oczekiwania na wizyty oraz niedostatecznej liczby placówek zajmujących się osobami z zaburzeniami psychicznymi. Te bariery utrudniają im dostęp do niezbędnej pomocy. Potencjał rozwiązania tych trudności obejmuje, szczególnie na poziomie powiatu pozyskanie specjalistów, zapewnienie wystarczającej liczby placówek dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz wsparcie Ośrodka Pomocy Społecznej w formie specjalistycznych usług opiekuńczych.

- Edukacja

W zakresie edukacji problemem jest zbyt mała liczba szkół specjalnych i poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz brak oferty edukacyjnej dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Rozwój infrastruktury edukacyjnej z pewnością pomógłby w rozwiązaniu problemów dostępności szkolnictwa.

- Kultura i spędzanie wolnego czasu

Osoby z zaburzeniami psychicznymi napotykają trudności związane z brakiem środków finansowych, brakiem dostępu do kin i teatrów oraz brakiem oferty kulturalnej skierowanej bezpośrednio do nich. Takie bariery utrudniają im aktywne uczestnictwo w życiu kulturalnym i społecznym.

Szansa na rozwiązanie tych problemów tkwi w bogatej ofercie imprez lokalnych, działalności Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu, działalności NGO, które mogą oferować dostępne i dostosowane do potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi formy spędzania wolnego czasu.

- Infrastruktura i transport

Problemy związane z infrastrukturą i transportem dla osób z zaburzeniami psychicznymi obejmują wysokie koszty oraz niewystarczające zasoby transportowe, co utrudnia dostęp do niezbędnych usług i wsparcia. W rozwiązaniu tych problemów kluczowy może być rozwój Środowiskowych Domów Samopomocy i Warsztatów Terapii Zajęciowej. Dodatkowo, pozyskiwanie środków finansowych dla samorządów umożliwi inwestycje w odpowiednią infrastrukturę i transport, poprawiając dostępność tych usług.

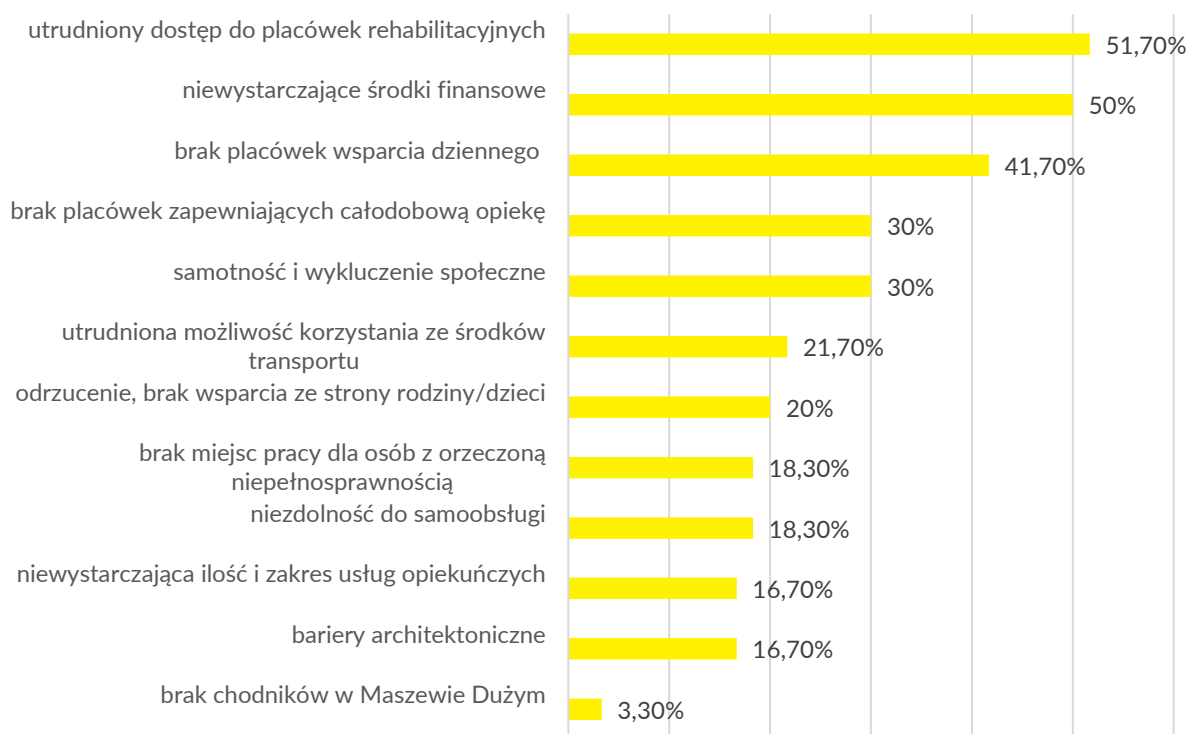
WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY

Dotychczas zdiagnozowane problemy i potrzeby osób, które ze względu na wiek i niepełnosprawność wymagają wsparcia w codziennym funkcjonowaniu wskazują na zjawisko wykluczenia technologicznego, komunikacyjnego, osłabienia relacji międzyludzkich, pogarszanie stanu zdrowia fizycznego, psychicznego oraz obniżenie poziomu aktywności i samodzielności życiowej.

Dla lepszego zaplanowania działań związanych z rozwojem usług na rzecz seniorów, osób samotnych, niepełnosprawnych i dopasowania oferty do rzeczywistych potrzeb - w okresie od czerwca do września 2025 r. przeprowadzono na terenie gminy Stara Biała badania ankietowe. Respondentami badania były głównie osoby w wieku 60 lat i więcej.

Największa część respondentów, którzy wzięli udział w ankiecie, wskazała na utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych (51,7%) oraz niewystarczające środki finansowe (50%) jako najczęstsze problemy osób starszych i niepełnosprawnych w gminie Stara Biała. Na kolejnym miejscu znalazł się brak placówek wsparcia dziennego (41,7%), a następnie brak całodobowej opieki oraz samotność i wykluczenie społeczne (po 30%). Pozostałe problemy, takie jak utrudniony transport, brak wsparcia rodziny, bariery architektoniczne czy brak miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami, były rzadziej wskazywane. Odpowiedzi na pytanie „Jakie problemy Pani/Pana zdaniem najczęściej dotyczą osoby starsze i niepełnosprawne w Gminie Stara Biała?” przedstawia poniższy Wykres 2.

Wykres 2. Jakie problemy Pani/Pana zdaniem najczęściej dotyczą osoby starsze i niepełnosprawne w Gminie Stara Biała?

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Stara Biała

Największa część respondentów wskazała, że dostęp do różnych form aktywności (kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych) utrudnia im przede wszystkim niechęć do wychodzenia z domu (53,3%) oraz stan zdrowia (46,7%). Na kolejnych miejscach znalazły się brak środków finansowych (41,7%) i brak możliwości transportu/dogodnej komunikacji (35%). Część osób zwróciła też uwagę na brak informacji o inicjatywach (26,7%), brak chęci do podejmowania aktywności (21,7%) oraz bariery architektoniczne (20%). Znacznie rzadziej wskazywano takie problemy jak niechęć otoczenia, brak czasu czy zbyt mała oferta, a 5% respondentów zadeklarowało, że nic poważnie nie utrudnia im dostępu do aktywności. Odpowiedzi na pytanie „Co Pani/Pana zdaniem najbardziej utrudnia dostęp do różnych form aktywności (kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych)?” przedstawia poniższy Wykres 3.

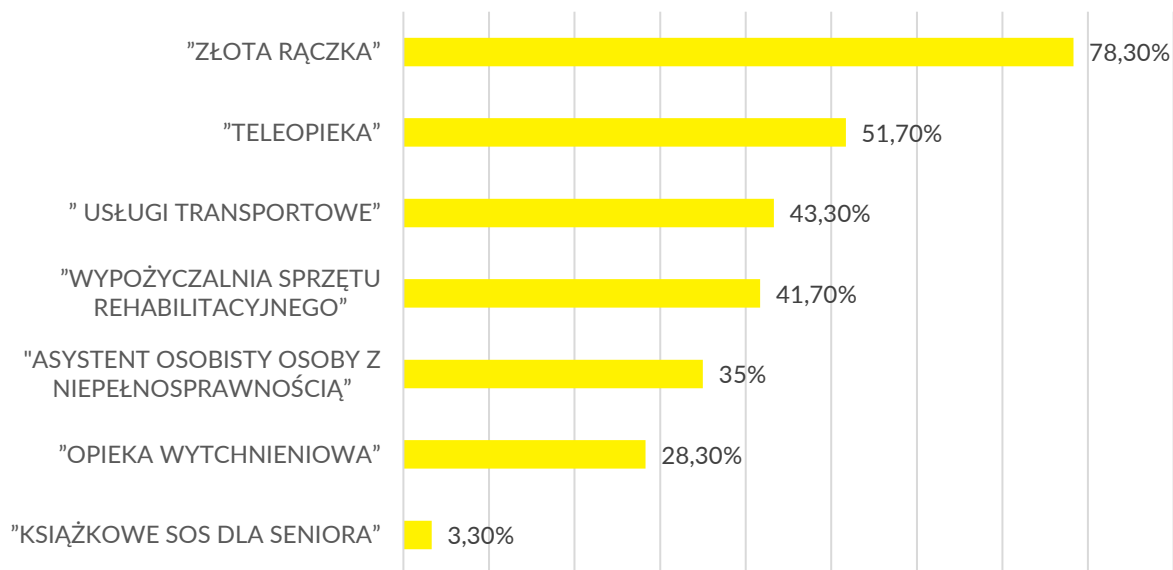
Wykres 3. Co Pani/Pana zdaniem najbardziej utrudnia dostęp do różnych form aktywności (kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych)?

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Stara Biata

Respondenci w największym stopniu wyrazili zainteresowanie usługą „Złota rączka” (78,3%), czyli pomocą w drobnych naprawach domowych. Dużą popularnością cieszy się również „teleopieka” (51,7%) oraz usługi transportowe (43,3%). Sporo osób wskazało także na potrzebę wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego (41,7%) i wsparcia w postaci asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością (35%). Mniej liczna grupa badanych była zainteresowana opieką wytchnieniową (28,3%), natomiast „książkowe SOS dla seniora” (3,3%) uzyskało najniższe zainteresowanie. Odpowiedzi na prośbę o wskazanie bezpłatnych/częściowo odpłatnych usług, które najbardziej interesują respondentów w przyszłości przedstawia poniższy Wykres 4.

Wykres 4. Proszę wskazać BEZPŁATNE/CZĘŚCIOWO ODPŁATNE usługi, którymi jest Pan/Pani NAJBARDZIEJ zainteresowana w przyszłości?

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Stara Biata

Wśród respondentów największym zainteresowaniem cieszą się zajęcia gimnastyczne typu „Zdrowy Kręgosłup” (70%) oraz terapeutyczno-sensoryczne (58,3%). W dalszej kolejności wskazywano na wydarzenia kulturalne (31,7%), trening pamięci seniora (31,7%) i zajęcia sportowe (26,7%). Najmniejsze

zainteresowanie budzą gry planszowe (3,3%), spotkania poetyckie i historyczne (5%) oraz akcje typu „Koperta Życia” (6,7%). Odpowiedzi na pytanie „Które z niżej wymienionych zajęć powinny zostać dodatkowo rozwinięte w Gminie?” przedstawia poniższy Wykres 5.

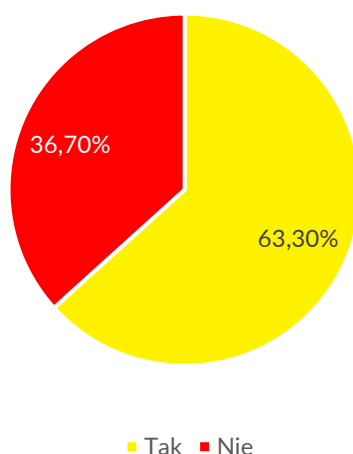
Wykres 5. Które z niżej wymienionych zajęć powinny zostać dodatkowo rozwinięte w Gminie?

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Stara Biała

Według większości ankietowanych mieszkańców (63,30%) na terenie gminy występuje potrzeba utworzenia mieszkania wspomaganego. Mniejsza część osób (36,70%) nie widzi takiej potrzeby. Odpowiedzi na pytanie „Czy według Pani/Pana występuje potrzeba utworzenia na terenie Gminy mieszkania wspomaganego?” przedstawia poniższy Wykres 6.

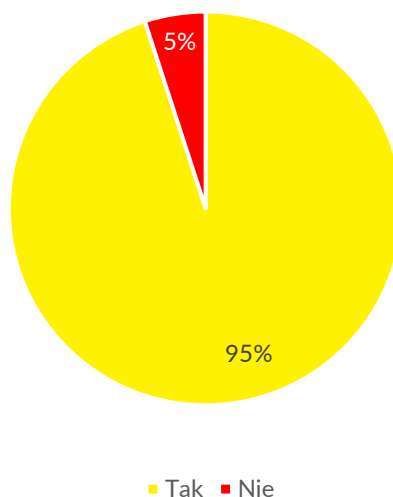
Wykres 6. Czy według Pani/Pana występuje potrzeba utworzenia na terenie Gminy mieszkania wspomaganego?

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Stara Biała

Dominująca większość respondentów (95%) opowiedziało się za tym, że powinien powstać dzienny dom pobytu w gminie. Natomiast 5% ankietowanych mieszkańców nie widzi takiej konieczności. Odpowiedzi na pytanie „Czy Pani/Pana zdaniem na terenie Gminy powinien powstać dzienny dom pobytu?” przedstawia poniższy Wykres 7.

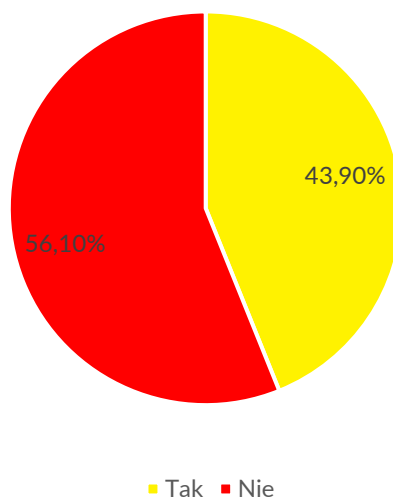
Wykres 7. Czy Pani/Pana zdaniem na terenie Gminy powinien powstać dzienny dom pobytu?

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Stara Biała

W rodzinie lub otoczeniu większości respondentów (56,10%) jest osoba, która chciałaby skorzystać z dziennego domu pobytu, a 43,90% nie zauważa takiej osoby. Odpowiedzi na pytanie „Czy w Pana/Pani rodzinie/otoczeniu jest osoba, która chciałaby skorzystać z dziennego domu pobytu?” przedstawia poniższy Wykres 8.

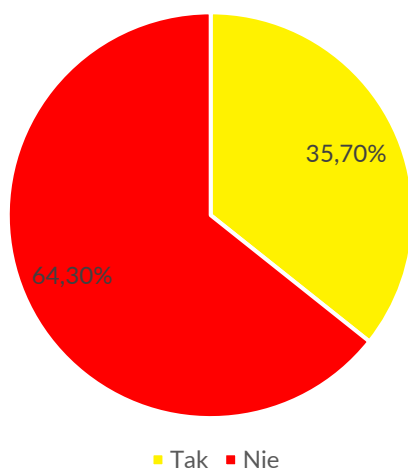
Wykres 8. Czy w Pana/Pani rodzinie/otoczeniu jest osoba, która chciałaby skorzystać z dziennego domu pobytu?

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Stara Biała

Większość badanych mieszkańców (64,30%) wskazała, że osoba w ich rodzinie, która byłaby zainteresowana udziałem w dziennym domu pobytu nie miałaby możliwości dojazdu do siedziby placówki. Natomiast 35,70% respondentów odpowiedziało twierdząco na zadane im pytanie. Odpowiedzi na pytanie „Czy osoba w Pana/Pani rodzinie, która byłaby zainteresowana udziałem w dziennym domu pobytu miałaby możliwość dojazdu do siedziby placówki?” przedstawia poniższy Wykres 9.

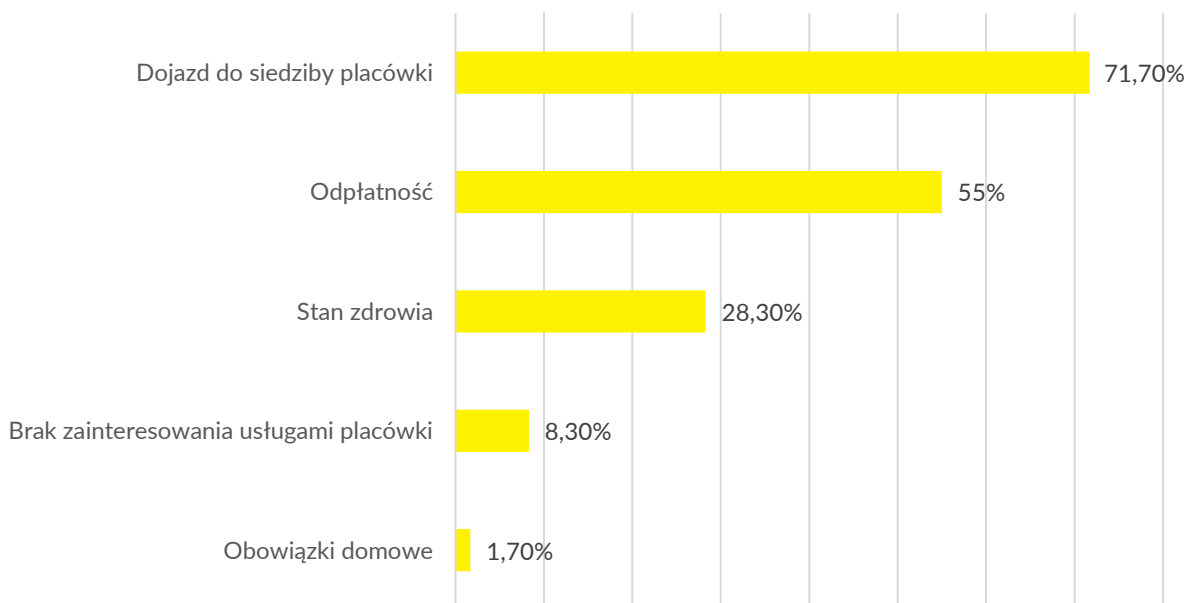
Wykres 9. Czy osoba w Pana/Pani rodzinie, która byłaby zainteresowana udziałem w dziennym domu pobytu miałaby możliwość dojazdu do siedziby placówki?

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Stara Biała

Najczęściej wskazywaną barierą w skorzystaniu z usług, jakie zapewnia dzienny dom pobytu jest dojazd do siedziby placówki, który stanowi problem dla 71,7% badanych. Kolejną przeszkodą jest odpłatność za usługi, na którą zwróciło uwagę 55% osób. Istotnym utrudnieniem okazał się również stan zdrowia, wskazany przez 28,3% ankietowanych. Zdecydowanie rzadziej jako barierę wymieniano brak zainteresowania usługami placówki (8,3%) oraz obowiązki domowe (1,7%). Odpowiedzi na pytanie „Co może Pana/Pani zdaniem być barierą w skorzystaniu z usług, jakie zapewnia dzienny dom pobytu?” przedstawia poniższy Wykres 10.

Wykres 10. Co może Pana/Pani zdaniem być barierą w skorzystaniu z usług, jakie zapewnia dzienny dom pobytu?

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Stara Biała

3.4.1. POTRZEBY W ZAKRESIE ŚWIADCZONYCH USŁUG ORAZ USŁUGI DEFICYTOWE

Podczas warsztatów zidentyfikowano istotne braki w zakresie usług społecznych, które wymagają pilnych działań naprawczych. Mieszkańcy gminy Stara Biała wskazują przede wszystkim na niedostosowaną infrastrukturę – brakuje windy, podjazdów, odpowiednio wyposażonych łazienek w budynkach użyteczności publicznej, nie ma placówek wsparcia dziennego, co szczególnie utrudnia codzienne funkcjonowanie osobom starszym i z niepełnosprawnościami. Dodatkowo, problem stanowi niedobór inwestycji i środków finansowych przeznaczanych na rozwój usług społecznych. Wskazane deficyty istotnie ograniczają dostęp do kompleksowej opieki i skutecznego wsparcia dla najbardziej potrzebujących mieszkańców.

Wyzwaniem jednakże nie jest jedynie ograniczona dostępność usług, lecz przede wszystkim trudności w nawiązaniu kontaktu z osobami potrzebującymi oraz zachęceniu ich do korzystania z takich form pomocy jak usługi opiekuńcze, asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością, teleopieka, warsztaty wzmacniające dla rodzic z dziećmi podnoszące kompetencje rodzicielskie i poprawiające komunikację wewnątrzrodzinną.

3.4.2. POTRZEBY PODMIOTÓW I ORGANIZACJI, W TYM POTRZEBY KADROWE I PROFESJI SPOŁECZNYCH

Praca warsztatowa pozwoliła na zdiagnozowanie problemów i potrzeb związanych z podmiotami oraz organizacjami, w tym potrzeb kadrowych i profesji społecznych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Stara Biała na dzień 31 grudnia 2024 r. działał w oparciu o strukturę organizacyjną, która przedstawiała się w następująco: Kierownik, Dział Finansowo – Księgowy, Dział Pomocy Społecznej i Wspierania Rodziny oraz Dział Kancelaryjno – Organizacyjny. Łącznie 14 osób. Wszystkie osoby zatrudnione w Ośrodku spełniają wymagania formalne oraz posiadają kwalifikacje niezbędne do wykonywania obowiązków przypisanych do zajmowanych stanowisk.

POTRZEBY PODMIOTÓW I ORGANIZACJI

W obszarze infrastruktury instytucjonalnej zidentyfikowano szereg istotnych barier utrudniających świadczenie usług społecznych na odpowiednim poziomie. W wielu przypadkach budynki (UG, GOPS) nie są dostosowane do potrzeb osób starszych i z niepełnosprawnościami – brakuje windy, podjazdów, łazienki są niedostosowane, co znacząco obniżają komfort i dostępność usług. Dodatkowo na terenie gminy nie funkcjonuje żadna placówka wsparcia dziennego, co ogranicza możliwości aktywizacji i opieki dziennej dla osób wymagających takiego wsparcia. Priorytetem jest więc utworzenie w gminie placówki pobytu dziennego dla osób starszych, samotnych, osamotnionych w rodzinie oraz osób z niepełnosprawnością. Rolą takiej placówki jest: podtrzymywanie aktywności społecznej; utrzymanie dobrej kondycji i sprawności ruchowej (np. zajęcia gimnastyczne, ćwiczenia oddechowe); utrzymywanie i rozwijanie sprawności intelektualnej (np. gry świetlicowe, ćwiczenia pamięci); usamodzielnienie i pobudzenie zaradności; rozwijanie różnych zainteresowań (różne terapie zajęciowe, np. warsztaty manualne, muzyczne, teatralne); organizację wolnego czasu (np. wspólne wycieczki, wyjścia do kina i teatru); oparcie społeczne: zaspokojenie potrzeby kontaktu i przynależności (w tym integracja ze środowiskiem lokalnym); posiłek.

Przy planowaniu tego typu usług i infrastruktury należy mieć na uwadze zmieniające akty prawne m.in.; w wykazie prac legislacyjnych Rady Ministrów w czerwcu br. pojawił się projekt nowelizacji ustawy Prawo oświatowe. Nowe przepisy zawierają szereg zmian, m.in. umożliwienie wykorzystania budynków oświatowych na inne cele, Wśród zaproponowanych przez resort edukacji rozwiązań znalazły się: wprowadzenie możliwości zaspokajania potrzeb lokalnej społeczności w niewykorzystywanej części

budynku oświatowego co oznacza, że w szkołach i przedszkolach będą mogły być realizowane inne niż edukacyjne zadania własne JST, w szczególności związane z opieką nad dziećmi do lat 3, polityką senioralną, ochroną zdrowia i kulturą.

W zakresie współpracy instytucjonalnej dostrzegalny jest deficyt koordynacji oraz brak wspólnej wizji działań. Zwracano uwagę na brak przestrzeni i inicjatyw do spotkań międzyinstytucjonalnych oraz słabą wymianę informacji. Powszechna biurokracja i brak otwartości na długofalową współpracę powodują, że działania poszczególnych jednostek są rozproszone.

POTRZEBY KADROWE I PROFESJI SPOŁECZNYCH

W kontekście potrzeb kadrowych barierę stanowi brak systemowych rozwiązań wspierających rozwój zawodowy i przeciwdziałających wypaleniu. Zbyt duże obciążenie obecnej kadry obowiązkami, wysoki koszt i ograniczony dostęp do superwizji prowadzą do spadku motywacji, niskiego komfortu pracy oraz trudności w utrzymaniu odpowiednich standardów wsparcia. Zidentyfikowano również potrzebę organizowania szkoleń dotyczących przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu oraz zapewnienia wsparcia psychologicznego dla pracowników Ośrodka. Wskazuje się również na brak wolontariuszy, którzy mogliby stanowić istotne uzupełnienie dla niedoborów kadrowych, zwłaszcza w działaniach środowiskowych. Z uwagi na rosnącą liczbę rodzin z dziećmi, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze, wyraźne braki kompetencji rodzicielskich, uzależnienia oraz coraz więcej wszczętych procedur „Niebieskie karty”, w których ofiarami i świadkami przemocy domowej są małoletnie dzieci zachodzi potrzeba posiłkowania się organizacjami pozarządowymi.

3.4.3. PRZYCZYNY BRAKU REALIZACJI USŁUG SPOŁECZNYCH

Przyczyny ograniczonej realizacji usług społecznych w gminie Stara Biała mają charakter wieloaspektowy i wynikają zarówno z ograniczeń strukturalnych, kadrowych, jak i finansowych. Jednym z kluczowych problemów pozostaje brak dostatecznej infrastruktury pomocowej, z drugiej strony brak zainteresowania mieszkańców niektórymi usługami które są oferowane.

Braki infrastrukturalne stanowią kolejną barierę. Brak przystosowania obiektów do potrzeb osób starszych czy z niepełnosprawnościami, a także brak pomieszczeń do prowadzenia działań pomocowych – wszystko to znacząco ogranicza możliwości świadczenia usług w sposób ciągły i dostępny.

Problematyczna pozostaje również **koordynacja działań pomiędzy różnymi instytucjami**. Brak wizji długofalowej współpracy, biurokracja, brak mechanizmów wspólnego planowania i realizacji zadań pomiędzy jednostkami samorządu, a także przerzucanie problemów skutkują nieskutecznością i fragmentarycznością działań. Dodatkowo, współpraca z organizacjami pozarządowymi jest ograniczona, ponieważ na terenie gminy działa ich niewiele, a te, które funkcjonują, często nie są zaangażowane w działania publiczne. Brakuje też organizatora społeczności lokalnej, który mógłby animować współpracę i budować trwałe relacje partnerskie. W efekcie, mimo rosnących potrzeb, oferta usług społecznych w gminie Stara Biała pozostaje niewystarczająca.

4. PLAN ROZWOJU USŁUG SPOŁECZNYCH

Zidentyfikowane potrzeby mieszkańców gminy Stara Biała oraz wyzwania, z jakimi mierzą się lokalne instytucje, posłużyły jako fundament do opracowania Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych na lata 2026–2029. Głównym celem Planu jest:

Zapewnienie kompleksowego i zintegrowanego systemu usług społecznych w gminie Stara Biała, dostosowanego do rzeczywistych i zróżnicowanych potrzeb mieszkańców ze szczególnym uwzględnieniem wsparcia dla osób starszych, osób z niepełnosprawnościami, osób w kryzysie zdrowia psychicznego oraz rodzin z dziećmi.

Realizacja celu głównego będzie możliwa dzięki wdrożeniu celów szczegółowych, opracowanych z myślą o konkretnych grupach odbiorców wsparcia. Poniższy schemat przedstawia ich zestawienie.

Osoby starsze

- Stworzenie warunków do godnego i aktywnego starzenia się w gminie Stara Biała poprzez rozwój zróżnicowanych form wsparcia w środowisku lokalnym, opartych na już dostępnych usługach oraz nowych działaniach odpowiadających na potrzeby osób starszych.

Osoby z niepełnosprawnościami

- Zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami z gminy Stara Biała kompleksowego wsparcia w codziennym funkcjonowaniu poprzez rozwój działań rehabilitacyjnych i psychologicznych oraz ułatwienie dostępu do sprzętu, usług i programów wspierających niezależność i aktywność społeczną.

Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego

- Stworzenie kompleksowego systemu wsparcia dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego w gminie Stara Biała obejmującego rozwój poradnictwa specjalistycznego, usług opiekuńczych oraz działań aktywizacyjnych.

Rodziny z dziećmi

- Wzmocnienie rodzin z dziećmi poprzez rozwój zintegrowanego systemu wsparcia obejmującego opiekę, edukację, profilaktykę, reintegrację zawodową i społeczną i pomoc specjalistyczną.

W dalszej części przedstawiono zestaw działań przypisanych do poszczególnych celów szczegółowych, uporządkowanych według obszarów wsparcia. Dla każdego z działań określono planowany czas realizacji, instytucje odpowiedzialne za wdrożenie, przewidywane koszty oraz możliwe źródła finansowania.

4.1. OSOBY STARSZE

Cel szczegółowy	Działanie	Perspektywa czasowa	Podmiot/y odpowiedzialny/e	Źródło finansowania
1. Stworzenie warunków do godnego i aktywnego starzenia się w gminie Stara Biała poprzez rozwój zróżnicowanych form wsparcia w środowisku lokalnym, opartych na już dostępnych usługach oraz nowych działaniach odpowiadających na potrzeby osób starszych.	1.1. Rozszerzenie usług wspierających samodzielność osób starszych, w tym asystentury, usług opiekuńczych i usług sąsiedzkich realizowanych w miejscu zamieszkania	2026-2029	GOPS NGO	Środki własne gminy Środki zewnętrzne, dotacje/granty Opłata mieszkańca
	1.2. Utworzenie placówki wsparcia dziennego dla osób starszych np. Dziennego Domu Pobytu, Domu Seniora	do 2029	UG	Środki własne gminy Środki zewnętrzne Fundusze unijne
	1.3. Wspieranie aktywności społecznej i kondycji zdrowotnej osób starszych m.in. poprzez poszerzenie oferty KGW i Klubu Seniora (np. zajęcia gimnastyczne typu „zdrowy kręgosłup”, zajęcia terapeutyczno-sensoryczne, zajęcia typu „trening pamięci seniora”, spotkania z dietetykiem, fitness, zajęcia taneczne, wspólne wydarzenia kulturalne itp.) kontynuowanie usługi "Książkowe SOS"	2026-2029	UG GOKIS Biblioteka Publiczna KGW	Środki własne gminy Środki zewnętrzne dotacje/granty
	1.4. Zapewnienie usług naprawczych „ZŁOTA RĄCZKA”	2026-2029	UG GOPS	Środki własne gminy Środki zewnętrzne ew. opłata od uczestnika
	1.5. Zapewnienie pomocy żywnościowej	2026-2029	GOPS	Środki własne gminy Środki zewnętrzne Fundusze unijne

4.2. OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Cel szczegółowy	Działanie	Perspektywa czasowa	Podmiot/y odpowiedzialny/e	Źródło finansowania
2. Zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami z gminy Stara Biała kompleksowego wsparcia w codziennym funkcjonowaniu poprzez rozwój działań rehabilitacyjnych i psychologicznych oraz ułatwienie dostępu do sprzętu, usług i programów wspierających niezależność i aktywność społeczną.	2.1. Organizowanie i świadczenie usług wspomagających niezależne życie osób z niepełnosprawnościami w formie asystencji osobistej	2026-2029	GOPS NGO	Fundusz Solidarnościowy
	2.2. Wsparcie dla członków rodzin/opiekunów osób z niepełnosprawnościami poprzez czasowe zastępstwo w formie usług opieki wytchnieniowej	2026-2029	GOPS NGO	Fundusz Solidarnościowy
	2.3. Wspieranie osób w uzyskaniu dofinansowania z programów PFRON, m.in. w zakresie zakupu wózków elektrycznych, remontów mieszkań i likwidacji barier architektonicznych	2026-2029	PCPR	PFRON
	2.4. Zapewnienie usług naprawczych „ZŁOTA RĄCZKA”	2026-2029	UG GOPS	Środki własne gminy ew. opłata mieszkańca
	2.5. Zapewnienie pomocy żywnościowej	2026-2029	GOPS	Środki własne gminy Środki zewnętrzne Fundusze unijne
	2.6. Zapewnienie usług specjalistycznych (w tym: wsparcie psychologiczne, praca socjalna, fizjoterapia, usługi opiekuńcze, teleopieka), wypożyczalnia sprzętu pomocniczego wspomagającego rehabilitację i pielęgnację oraz pomoc w dostępie do sprzętu i przedmiotów ortopedycznych	2026-2029	UG GOPS	Środki własne gminy Środki zewnętrzne Fundusze unijne

4.3. OSOBY W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO

Cel szczegółowy	Działanie	Perspektywa czasowa	Podmiot/y odpowiedzialny/e	Źródło finansowania
3. Stworzenie kompleksowego systemu wsparcia dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego w gminie Stara Biała obejmującego rozwój poradnictwa specjalistycznego, usług opiekuńczych oraz działań aktywizacyjnych.	3.1. Zapewnienie pomocy psychologiczno-terapeutycznej (w tym: psychologa klinicznego, psychologa dziecięcego, specjalisty z zakresu profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy, instruktora terapii uzależnień)	2026-2029	UG GOPS	Środki własne gminy
	3.2. Rozwój specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania	2026-2029	GOPS	Środki własne gminy Środki zewnętrzne Opłata mieszkańca
	3.3. Wspieranie reintegracji społeczno-zawodowej osób w kryzysie psychicznym poprzez dofinansowanie działalności Centrum Integracji Społecznej	2026-2029	UG CIS	Środki własne gminy środki własne CIS

4.4. DZIECKO I RODZINA

Cel szczegółowy	Działanie	Perspektywa czasowa	Podmiot/y odpowiedzialny/e	Źródło finansowania
4. Wzmocnienie rodzin z dziećmi poprzez rozwój zintegrowanego systemu wsparcia obejmującego opiekę, edukację, profilaktykę, reintegrację zawodową i społeczną i pomoc specjalistyczną.	4.1. Organizowanie zajęć pozaszkolnych dla dzieci i różnorodnych form spędzania wolnego czasu (zajęcia sportowe, rekreacyjne, taneczne, muzyczne, rozwijające zainteresowania itp.)	2026-2029	GOKiS, Biblioteka publiczna Placówki oświatowe	Środki własne gminy Środki zewnętrzne
	4.2. Organizacja różnorodnych form aktywności społecznej wzmacniających więzi rodzinne	2026-2029	UG GOKiS Placówki oświatowe KGW	Środki własne gminy Środki zewnętrzne
	4.3. Zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy psychologiczno-pedagogicznej w zakresie terapii, wsparcia wychowawczego, podnoszenia kompetencji rodzicielskich	2026-2029	UG Placówki oświatowe GOPS	Środki własne gminy

Cel szczegółowy	Działanie	Perspektywa czasowa	Podmiot/y odpowiedzialny/e	Źródło finansowania
	4.4. Działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w tym programy profilaktyczne w szkołach dla uczniów, rodziców i opiekunów	2026-2029	GOPS	Środki własne gminy
	4.5. Utrzymanie stałej pomocy i wsparcia ze strony asystenta rodziny dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze	2026-2029	GOPS	Środki własne gminy Środki zewnętrzne
	4.6. Rozwój infrastruktury – budowa/wyposażenie gminnego żłobka i przedszkola/z gabinetami dla specjalistów (m.in. psychologa, pedagoga, logopedy, pielęgniarki), salą sensoryczną, salą widowiskowo-sportową	2026-2029	UG	Środki własne gminy Środki zewnętrzne Fundusze unijne
	4.7. Wspieranie reintegracji społeczno-zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez dofinansowanie działalności Centrum Integracji Społecznej	2026-2029	UG CIS	Środki własne gminy środki własne CIS
	4.8. Organizacja form wypoczynku dzieci i młodzieży, takich jak kolonie letnie z programem profilaktycznym, jako element wsparcia dla rodzin z ograniczonymi zasobami	2026-2029	UG GKRPA GOPS	Środki własne gminy

5. KOSZTY REALIZACJI PLANU

5.1. SZACUNKOWE KOSZTY REALIZACJI PLANU I POTENCJALNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA NA LATA 2026-2029

Działanie	Szacowany koszt	Źródło finansowania
1. Rozszerzenie usług wspierających samodzielność osób starszych, w tym usług opiekuńczych i usług sąsiedzkich realizowanych w miejscu zamieszkania	130 000 zł/rocznie	Środki własne gminy Środki zewnętrzne
2. Utworzenie placówki wsparcia dziennego np. Dziennego Domu Pobytu/Domu Seniora	500 000 zł	Środki własne gminy Środki zewnętrzne Fundusze unijne
3. Wspieranie aktywności społecznej i kondycji zdrowotnej osób starszych m.in. poprzez poszerzenie oferty KGW i Klubu Seniora (np. zajęcia gimnastyczne typu „zdrowy kręgosłup”, zajęcia terapeutyczno-sensoryczne. zajęcia typu „trening pamięci”, spotkania z dietetykiem, fitness, zajęcia taneczne, wspólne wydarzenia kulturalne itp.), kontynuowanie usługi "Książkowe SOS"	90 000 zł/rocznie	Środki własne gminy Środki zewnętrzne dotacje/granty
4. Zapewnienie pomocy żywnościowej	90 000 zł/rocznie	Środki własne gminy Środki zewnętrzne Fundusze unijne
5. Dbanie o zdrowie seniorów poprzez rozwój usług rehabilitacyjnych i fizjoterapeutycznych oraz prowadzenie wypożyczalni sprzętu pomocniczego wspomagającego rehabilitację	100 000 zł/rocznie	Środki własne gminy Środki zewnętrzne NFZ
6. Świadczenie usług wspomagających niezależne życie osób z niepełnosprawnościami w formie asystencji osobistej	150 000 zł/rocznie	Fundusz Solidarnościowy
7. Wsparcie dla członków rodzin/opiekunów osób z niepełnosprawnościami poprzez czasowe zastępstwo w formie usług opieki wytchnieniowej	80 000 zł/rocznie	Fundusz Solidarnościowy
8. Wspieranie osób w uzyskaniu dofinansowania z programów PFRON, m.in. w zakresie zakupu wózków elektrycznych, remontów mieszkań i likwidacji barier architektonicznych	-	PFRON
9. Zapewnienie usług naprawczych „ZŁOTA RĄCZKA”	20 000 zł/rocznie	Środki własne gminy
10. Zapewnienie pomocy psychologiczno-terapeutycznej (w tym: psychologa klinicznego i specjalisty z zakresu profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy, instruktora terapii uzależnień	80 000 zł rocznie	Środki własne gminy
11. Rozwój specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania	5 000 zł/rocznie	Środki własne gminy Środki zewnętrzne
12. Wspieranie reintegracji społeczno-zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób w kryzysie psychicznym poprzez dofinansowanie działalności Centrum Integracji Społecznej	40 000 zł/rocznie	Środki własne gminy
13. Organizowanie zajęć pozaszkolnych dla dzieci i różnorodnych form spędzania wolnego czasu (zajęcia sportowe, rekreacyjne, taneczne, muzyczne, rozwijające zainteresowania itp.)	250 000 zł/rocznie	Środki własne gminy Środki zewnętrzne

Działanie	Szacowany koszt	Źródło finansowania
14. Organizacja różnorodnych wydarzeń i form aktywności społecznej wzmacniających więzi rodzinne.	150 000 zł/rocznie	Środki własne gminy Środki zewnętrzne
15. Zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy psychologiczno-pedagogicznej zakresie terapii i wsparcia wychowawczego, podnoszenia kompetencji rodzicielskich	30 000 zł/rocznie	Środki własne gminy
16. Utrzymanie stałej pomocy i wsparcia ze strony asystenta rodziny dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze	120 000 zł/rocznie	Środki własne gminy Środki zewnętrzne
17. Rozwój infrastruktury – budowa/wyposażenie gminnego żłobka i przedszkola/z gabinetami dla specjalistów (m.in. psychologa, pedagoga, logopedy, pielęgniarki), salą sensoryczną, salą widowiskowo-sportową	34 000 000 zł	Środki własne gminy Środki zewnętrzne Fundusze unijne
18. Organizacja form wypoczynku dzieci i młodzieży, takich jak kolonie letnie z programem profilaktycznym, jako element wsparcia dla rodzin z ograniczonymi zasobami	70 000 zł/rocznie	Środki własne gminy

5.2. PODSUMOWANIE KOSZTÓW

Ramy finansowe Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Stara Biała na lata 2026–2029 określają szacunkowe nakłady niezbędne do skutecznej realizacji zaplanowanych działań i przedsięwzięć. Plan zakłada maksymalne wykorzystanie dostępnych źródeł finansowania, w tym środków własnych gminy, funduszy z budżetu województwa mazowieckiego, funduszy krajowych oraz środków z Unii Europejskiej i innych funduszy zewnętrznych, w celu zapewnienia efektywnego wdrażania rozwiązań wspierających rozwój lokalnych usług społecznych.

Wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację działań określonych w planie będzie uzależniona od ich zakresu, harmonogramu realizacji, aktualnej sytuacji finansowej gminy Stara Biała oraz jej możliwości inwestycyjnych. Istotnym elementem będą także założenia długofalowej polityki finansowej i społecznej gminy.

Kształtowanie prognozy jest uzależnione od czynników makroekonomicznych, takich jak tempo wzrostu gospodarczego, poziom inflacji, sytuacja na rynku pracy oraz zmiany w przepisach dotyczących finansów publicznych i polityki społecznej.

Poniżej przedstawiono zestawienie potencjalnych źródeł finansowania wraz z przypisanymi im obszarami działań. Analizę rozpoczęto od funduszy unijnych, następnie uwzględniono środki z budżetu państwa, budżetu Województwa Mazowieckiego oraz innych dostępnych funduszy i instrumentów wsparcia.

5.3. ZESTAWIENIE POTENCJALNYCH ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Tabela 12. Obszary dofinansowania w ramach funduszy unijnych

Program	Działanie	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027	Zdrowie pracowników	Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Zdrowie psychiczne w pracy	Wsparcie zdrowia psychicznego pracodawców i pracowników, w tym profilaktyka wypalenia zawodowego.
	Usługi społeczne i zdrowotne	Osoby starsze	Dzienne Domy Opieki Medycznej	Tworzenie i wsparcie funkcjonowania placówek oferujących dzienną opiekę medyczną.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami, osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Mieszkania treningowe i wspomagane	Zapewnienie warunków do samodzielnego funkcjonowania osób wymagających wsparcia.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami, osoby w kryzysie zdrowia psychicznego, Rodziny z dziećmi	Opieka wytchnieniowa	Wsparcie dla opiekunów osób zależnych poprzez czasowe przejęcie opieki.
		Osoby starsze	Aktywizacja seniorów	Zwiększenie samodzielności, przeciwdziałanie marginalizacji społecznej i aktywizacja seniorów.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami, Rodziny z dziećmi	Usługi asystenckie	Pomoc osobom z niepełnosprawnościami w codziennym funkcjonowaniu.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami	Usługi teleopiekuńcze	Zdalne monitorowanie stanu zdrowia i bezpieczeństwa osób starszych lub niesamodzielnych.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami	Usługi transportowe	Transport dla osób potrzebujących wsparcia, np. do placówek zdrowotnych czy społecznych.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami	Transport door-to-door	Indywidualny transport dla osób o ograniczonej mobilności.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami	Usługi opiekuńcze	Świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami	Dostosowanie mieszkania	Adaptacja mieszkań do potrzeb osób starszych lub z niepełnosprawnościami.
	Usługi społeczne na rzecz rodzin	Rodziny z dziećmi	Mediacje rodzinne	Pomoc w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych poprzez mediację.
		Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Konsultacje i porady psychologiczne	Wsparcie psychologiczne, psychoedukacja i działania profilaktyczne.

Program	Działanie	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
		Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom	Terapeutyczne i społeczne wsparcie osób z problemem uzależnień oraz ich rodzin.
		Rodziny z dziećmi	Poradnictwo prawne	Udzielanie porad prawnych w zakresie funkcjonowania rodziny.
		Rodziny z dziećmi	Terapia rodzinna	Terapia dla rodzin przeżywających trudności we współżyciu społecznym lub emocjonalnym.
		Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Psychoterapia indywidualna	Pomoc psychoterapeutyczna dla osób indywidualnych.
		Rodziny z dziećmi	Grupy wsparcia i warsztaty wychowawcze	Wzmacnianie kompetencji rodzicielskich i wymiana doświadczeń.
		Rodziny z dziećmi	Praca socjalna	Świadczenia pracy socjalnej na rzecz rodzin wymagających wsparcia.
	Rewitalizacja miast	Osoby z niepełnosprawnościami	Usuwanie barier architektonicznych	Likwidacja przeszkód utrudniających poruszanie się osobom z niepełnosprawnościami.
		Osoby z niepełnosprawnościami	Dostosowanie obiektów	Przystosowanie budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, poprawa dostępności przestrzeni publicznej.
Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027	-	Wszyscy mieszkańcy	Paczki żywnościowe/posiłki oraz działania towarzyszące, - warsztaty i doradztwo.	Zapewnienie osobom najbardziej potrzebującym podstawowej pomocy żywnościowej w formie paczek lub posiłków oraz umożliwienie im udziału w bezpłatnych warsztatach na rzecz włączenia społecznego
Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego	Program Aktywny Maluch 2022-2029	Rodziny z dziećmi	Usługi opieki nad dziećmi	Tworzenie i funkcjonowanie nowych miejsc opieki dla dzieci do lat 3 (żłobki, kluby dziecięce, dzienni opiekunowie) poprzez dofinansowanie inwestycji infrastrukturalnych oraz kosztów bieżących.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 13. Obszary dofinansowania w ramach budżetu państwa oraz jednostek samorządowych

Jednostka odpowiedzialna	Źródło finansowania/ Fundusz	Program	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej	Budżet państwa (80% lub 50% w zależności od modułu)	Program senior+	Osoby starsze	Dzienne Domy „Senior +” i Kluby „Senior +”	Moduł 1 – jednorazowe wsparcie finansowe na utworzenie i/lub wyposażenie ośrodka wsparcia Moduł 2- zapewnienie funkcjonowania już istniejących ośrodków wsparcia, utworzonych w ramach modułu 1.

Jednostka odpowiedzialna	Źródło finansowania/ Fundusz	Program	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
	Budżet państwa - Fundusz Solidarnościowy	„Opieka wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego	Osoby z niepełnosprawnościami, Rodziny z dziećmi	Opieka wytchnieniowa	Odciążenie członków rodzin lub opiekunów poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. O uzyskanie środków na realizację zadań w ramach Programu, mogą ubiegać się jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego lub powiatowego.
		„Opieka wytchnieniowa” dla Organizacji Pozarządowych	Osoby z niepełnosprawnościami, Rodziny z dziećmi	Opieka wytchnieniowa	Odciążenie członków rodzin lub opiekunów poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. O uzyskanie środków na realizację zadań w ramach Programu, mogą ubiegać się Organizacje pozarządowe.
		„Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego	Osoby z niepełnosprawnościami	Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością	Celem Programu jest wprowadzenie usług asystencji osobistej jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym. O uzyskanie środków na realizację zadań w ramach Programu, mogą ubiegać się jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego lub powiatowego.
		„Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Organizacji Pozarządowych	Osoby z niepełnosprawnościami	Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością	Celem Programu jest wprowadzenie usług asystencji osobistej jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym. O uzyskanie środków na realizację zadań w ramach Programu, mogą ubiegać się Organizacje pozarządowe.
		„Centra opiekuńczo-mieszkalne”	Osoby z niepełnosprawnościami	Centra opiekuńczo-mieszkalne	Stworzenie miejsc, gdzie osoby niepełnosprawne mogą zamieszkiwać na zasadach pobytu dziennego lub całodobowego, zapewniając im niezależność i samodzielność. Program adresowany jest do gmin i powiatów, które zorganizują usługi zamieszkiwania w formie pobytu dziennego lub całodobowego w Centrach.
	Budżet państwa (<80%) i budżet gminy (>20%)	Korpus Wsparcia Seniorów	Osoby starsze	Usługi opiekuńcze dla seniorów	1. Pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych (np. pomoc w robieniu zakupów, przygotowywaniu posiłków, sprzątnięciu), 2. Podstawowa opieka higieniczno-pielęgniarska (pomoc w myciu, ubieraniu, poruszaniu się), 3. Zapewnienie kontaktów z otoczeniem (pomoc w uczestniczeniu w wydarzeniach społecznych, zapewnienie towarzystwa), 4. Dofinansowanie zakupu i użytkowania opasek bezpieczeństwa lub innych urządzeń, 5. Wsparcie w utrzymaniu samodzielności w miejscu zamieszkania

Jednostka odpowiedzialna	Źródło finansowania/ Fundusz	Program	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
	Budżet państwa (<60%) i budżet gminy (>40%)	„Opieka 75+”	Osoby starsze	Usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze	Zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób w wieku 75 lat i więcej, które są osobami samotnymi, samotnie gospodarującymi, a także tych które pozostają w rodzinie.
	Budżet państwa (100%)	„Za życiem”	Rodziny z dziećmi	Wsparcie rodzin z dziećmi	Kompleksowe wsparcie dla rodzin z dziećmi z ciężkimi niepełnosprawnościami lub nieuleczalnymi chorobami, a także dla kobiet w ciąży i ich rodzin. Wsparcie obejmuje m.in.: jednorazowe świadczenie w wysokości 4000 zł, asystenci rodzin, wczesne wspomaganie rozwoju dziecka i jego rodziny, usługi wspierające i rehabilitacyjne.
	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych - finansowany z budżetu państwa, pracodawców i innych źródeł	„Dostępna przestrzeń publiczna”	Osoby z niepełnosprawnościami	Usuwanie barier architektonicznych	Zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami dostępu do przestrzeni publicznej, informacji i komunikacji, a także technologii, urządzeń oraz usług powszechnie dostępnych lub powszechnie zapewnianych, na zasadzie równości z innymi osobami.
		„Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” Mobilność osób z niepełnosprawnościami	Osoby z niepełnosprawnościami	Usługi transportowe	Wzrost niezależności osób z niepełnosprawnościami oraz ułatwienie im aktywności społecznej lub zawodowej poprzez zapewnienie dostępu do korzystania z samochodu osobowego.
		„Dostępność ponad barierami”	Osoby z niepełnosprawnościami	Usuwanie barier architektonicznych	Rozwój i zwiększenie dla osób z niepełnosprawnościami dostępności przestrzeni fizycznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej, a także dostępności produktów i usług, w tym dotyczących turystyki, rekreacji i kultury.
		„Centra informacyjno-doradcze dla osób z niepełnosprawnościami”	Osoby z niepełnosprawnościami	Usługi wspierające osoby z niepełnosprawnościami	Uruchomienie centrów oferujących kompleksowe wsparcie informacyjne, doradcze i eksperckie dla osób z niepełnosprawnościami oraz ich otoczenia, w tym w zakresie doboru technologii asystujących.
		„Zajęcia klubowe w WTZ”	Osoby z niepełnosprawnościami	Aktywizacja osób z niepełnosprawnościami	Rehabilitacja społeczna i zawodowa w formie warsztatów terapii zajęciowej.
		„Wsparcie Inicjatyw”	Osoby z niepełnosprawnościami	Integracja i aktywizacja osób z niepełnosprawnościami	Promowanie działań na rzecz aktywizacji środowiska osób niepełnosprawnych

Jednostka odpowiedzialna	Źródło finansowania/ Fundusz	Program	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (moduł 1 i 2) oraz Ministerstwo Edukacji Narodowej (moduł 3)	Budżet państwa (80%) i budżet gminy (20%)	Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028	Rodziny z dziećmi	Opieka żywnościowa	Moduł 1 i 2 - zapewnia pomoc dzieciom, uczniom i młodzieży oraz obejmuje pomocą osoby dorosłe, zwłaszcza osoby starsze, chore, niepełnosprawne i samotne w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Moduł 3 - wzmocnienie opiekuńczej funkcji szkoły podstawowej poprzez tworzenie warunków umożliwiających spożywanie przez uczniów posiłku w trakcie pobytu w szkole.
Samorząd Województwa Mazowieckiego	Budżet Województwa Mazowieckiego (max. 80%)	„Wsparcie osób z niepełnosprawnościami na Mazowszu”	Osoby z niepełnosprawnościami	Dostęp do kultury dla osób z niepełnosprawnościami	Ułatwienie osobom z niepełnosprawnościami dostępu do instytucji kultury, dla których organizatorem jest Samorząd Województwa Mazowieckiego, poprzez możliwość skorzystania z ich oferty za preferencyjną cenę biletu, tj. 1 zł brutto za osobę z niepełnosprawnościami i 1 zł brutto za towarzyszącego jej opiekuna
		„Mazowsze dla Seniorów 2025”	Osoby starsze	Zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób starszych	Aktywizacja osób starszych, zapobieganie ich wykluczeniu i utracie samodzielności oraz polepszenie jakości życia mieszkańców regionu w wieku senioralnym. Działanie polega na udzieleniu gminom, miastom na prawach powiatu z terenu województwa mazowieckiego oraz dzielnicom m.st. Warszawy, pomocy finansowej przeznaczonej na realizację własnych zadań bieżących gmin, miast na prawach powiatu oraz dzielnic m.st. Warszawy, będących inicjatywą rad seniorów
		„Mazowsze dla Zdrowia Psychicznego 2025”	Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Promocja i ochrona zdrowia psychicznego	Wspieranie zadań związanych z promocją zdrowia psychicznego i profilaktyką zaburzeń wśród mieszkańców Mazowsza
		„Mazowsze dla młodzieży”	Rodziny z dziećmi	Aktywizacja młodzieży	Tworzenie i rozwój Młodzieżowych Rad poprzez dofinansowanie działań edukacyjnych, promocyjnych oraz organizacyjnych. Dotacje obejmują m.in. szkolenia dla młodzieżowych radnych i ich opiekunów, kampanie informacyjne oraz realizację inicjatyw młodzieżowych.
		„Mazowsze dla lokalnych centrów integracyjnych”	Wszyscy mieszkańcy	Integracja i aktywizacja mieszkańców	Zadania aktywizujące, integrujące i rozwijające lokalne społeczności poprzez zapewnienie podstawowej infrastruktury (takiej jak np. świetlice wiejskie, gminne/osiedlowe ośrodki kultury, domy kultury, domy pomocy społecznej, itp.) pełniącej rolę tzw. „centrum integracyjno-kulturalne”

Jednostka odpowiedzialna	Źródło finansowania/ Fundusz	Program	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
		„Mazowsze dla zdrowia 2025”	Wszyscy mieszkańcy	Promocja i ochrona zdrowia ogółem	Pomoc finansowa ze środków budżetu Województwa przeznaczona jest na zadania własne powiatów oraz miast na prawach powiatu o charakterze bieżącym z zakresu promocji i ochrony zdrowia, niebędące inwestycją, wyłączeniem działań związanych z profilaktyką zaburzeń i promocją zdrowia psychicznego.
Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej	Budżet państwa	Bon senioralny	Osoby starsze	Usługi opiekuńcze	Program wsparcia finansowego dla osób powyżej 75. roku życia, które wymagają regularnej opieki i mają bliskich aktywnych zawodowo.

Źródło: opracowanie własne

6. SYSTEMY MONITOROWANIA I OCENY

Poniżej przedstawiono system monitorowania realizacji, oceny skuteczności oraz pomiaru osiągnięcia wskaźników Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Stara Biała na lata 2026–2029. Szczególną uwagę poświęcono precyzyjnemu określeniu metod ewaluacji podejmowanych działań, co umożliwi obiektywną i kompleksową ocenę ich wpływu na poprawę jakości życia mieszkańców oraz wspieranie rozwoju społecznego na terenie gminy. Ewaluacja obejmować będzie zarówno analizę stopnia realizacji zaplanowanych zadań, jak i ocenę osiągnięcia zakładanych wskaźników rezultatu i oddziaływania.

Monitoring wskaźników przypisanych do poszczególnych obszarów wsparcia prowadzony będzie w sposób systematyczny, z wykorzystaniem zarówno danych ilościowych, jak i jakościowych. Podejście to pozwoli na bieżąco identyfikować nowe potrzeby mieszkańców, elastycznie dostosowywać działania oraz zapewnić wysoką skuteczność wdrażanych rozwiązań w zakresie usług społecznych na terenie gminy Stara Biała.

6.1. WSKAŹNIKI REZULTATU I PRODUKTU

Wskaźniki monitorujące realizację Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Stara Biała na lata 2026–2029 zostały przypisane do odpowiednich celów szczegółowych. Ich wykorzystanie pozwoli na ocenę stopnia osiągnięcia głównego celu Planu. Zestaw wskaźników został uporządkowany według obszarów interwencji, których dotyczą. Warto jednak zaznaczyć, że ze względu na swój przekrojowy charakter, niektóre z nich mogą odnosić się do więcej niż jednego obszaru wsparcia, mimo formalnego przypisania do konkretnego celu szczegółowego. Szczegółowy wykaz wskaźników służących monitorowaniu realizacji poszczególnych celów szczegółowych przedstawi Tabela 14.

Tabela 14. Wskaźniki rezultatu i produktu w podziale na obszary wsparcia

OSOBY STARSZE		
I.p.	Cel szczegółowy	Nazwa wskaźnika
1.	Stworzenie warunków do godnego i aktywnego starzenia się w gminie Stara Biała poprzez rozwój zróżnicowanych form wsparcia w środowisku lokalnym, opartych na już dostępnych usługach oraz nowych działaniach odpowiadających na potrzeby osób starszych	Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych
		Liczba osób korzystających z pomocy żywnościowej
		Liczba utworzonych placówek wsparcia dziennego i liczba uczestników
		Liczba osób które skorzystały z usług naprawczych „ZŁOTA RĄCZKA”
		Liczba zorganizowanych działań na rzecz osób starszych w celu rozwoju ich aktywności
OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI		
I.p.	Cel szczegółowy	Nazwa wskaźnika
2.	Zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami z gminy Stara Biała kompleksowego wsparcia w codziennym funkcjonowaniu poprzez rozwój działań rehabilitacyjnych i psychologicznych oraz ułatwienie dostępu do sprzętu, usług i programów wspierających niezależność i aktywność społeczną	Liczba osób, które otrzymały dofinansowanie z programów PFRON
		Liczba opiekunów osób z niepełnosprawnościami, którym udzielono wsparcia poprzez czasowe zastępstwo w formie usług opieki wytchnieniowej
		Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych osobistą asystenturą

OSOBY W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO

I.p.	Cel szczegółowy	Nazwa wskaźnika
3.	Stworzenie kompleksowego systemu wsparcia dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego w gminie Stara Biała obejmującego rozwój poradnictwa specjalistycznego, usług opiekuńczych oraz działań aktywizacyjnych	Liczba osób korzystających z poradnictwa psychologiczno-terapeutycznego
		Liczba uczestników zajęć prowadzonych przez Centrum Integracji Społecznej

RODZINA Z DZIEĆMI

I.p.	Cel szczegółowy	Nazwa wskaźnika
4.	Wzmocnienie rodzin z dziećmi poprzez rozwój zintegrowanego systemu wsparcia obejmującego opiekę, edukację, profilaktykę i pomoc specjalistyczną	Liczba rodzin i dzieci objętych wsparciem asystenta rodziny
		Liczba dzieci w żłobkach i przedszkolach
		Liczba zorganizowanie zajęć pozaszkolnych dla dzieci i różnorodnych form spędzania wolnego czasu
		Liczba dzieci, które skorzystały ze zorganizowanego wypoczynku
		Liczba dzieci korzystających z pomocy psychologicznej

Źródło: opracowanie własne

6.2. OPIS SYSTEMU MONITOROWANIA REALIZACJI PLANU I OSIĄGNIĘCIA WSKAŹNIKÓW

Celem systemu monitorowania realizacji Planu oraz osiągania wskaźników jest zapewnienie skutecznej kontroli nad wdrażaniem zaplanowanych działań oraz ocena realizacji przyjętych celów. Monitoring ten stanowi fundament powodzenia całego przedsięwzięcia. Regularne przeglądy umożliwią nie tylko bieżące porównywanie działań z założeniami Planu, ale również szybką reakcję na ewentualne trudności i wprowadzenie koniecznych korekt. System ten sprzyja przejrzystości oraz wzmacnia odpowiedzialność za realizację, wspierając sprawne zarządzanie usługami społecznymi w gminie Stara Biała.

Proces monitorowania realizacji Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Stara Biała na lata 2026–2029 oraz poziomu osiągniętych wskaźników będzie realizowany we współpracy z lokalnymi podmiotami zaangażowanymi w przygotowanie i wdrażanie dokumentu. Wśród kluczowych partnerów znajdują się:

- przedstawiciele władz samorządowych gminy Stara Biała,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Stara Biała,
- inne jednostki organizacyjne gminy,
- organizacje pozarządowe,
- inni partnerzy społeczni i instytucjonalni

Wójt gminy powoła zespół monitorujący, odpowiedzialny za opracowywanie sprawozdań z realizacji celów i działań Planu. W skład zespołu wejdą przedstawiciele Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i innych jednostek organizacyjnych gminy (GOKiS, Biblioteka Publiczna). Za koordynację monitoringu odpowiadać będzie wyznaczona osoba, która zbierać będzie dane od realizatorów poszczególnych zadań. Dane te, odnoszące się do wskaźników przypisanych do celów szczegółowych, zostaną następnie poddane analizie przez zespół.

Wnioski z przeprowadzonych analiz będą podstawą do przygotowania corocznych raportów podsumowujących postępy we wdrażaniu Planu. Kluczową rolę w tym procesie odegrają wskaźniki, które pozwolą na obiektywną ocenę skuteczności realizowanych działań oraz stopnia osiągnięcia założonych rezultatów.

6.3. OCENA SKUTECZNOŚCI I EFEKTYWNOŚCI PLANU (EWALUACJA)

Ostatnim etapem wdrażania Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Stara Biała na lata 2026–2029 będzie przeprowadzenie ewaluacji podjętych działań. Jej głównym celem będzie ocena efektów oraz zasadności realizowanych interwencji społecznych. Ewaluacja pozwoli określić stopień realizacji celów zawartych w Planie, a także ocenić skuteczność i efektywność podejmowanych działań.

Proces ewaluacji zostanie przeprowadzony w trzech etapach:

1. **Ewaluacja ex-ante (wstępna)** – realizowana przed formalnym przyjęciem Planu. Jej celem będzie ocena, czy proponowane cele i działania odpowiadają rzeczywistym potrzebom mieszkańców gminy Stara Biała. Umożliwi to weryfikację zasadności planowanych interwencji oraz ich zgodności z lokalnymi priorytetami społecznymi i rozwojowymi.
2. **Ewaluacja on-going (bieżąca)** – prowadzona w trakcie realizacji Planu, jako integralna część systemu monitorowania. Ma na celu regularną ocenę postępów w realizacji celów operacyjnych oraz identyfikację ewentualnych barier i wyzwań. Dzięki temu możliwe będzie bieżące dostosowywanie działań do zmieniającej się sytuacji społecznej i organizacyjnej.
3. **Ewaluacja ex-post (końcowa)** – przeprowadzona po zakończeniu okresu obowiązywania Planu. Obejmie analizę osiągniętych rezultatów, trwałości wdrożonych rozwiązań oraz efektywności wykorzystania zasobów – finansowych, kadrowych i organizacyjnych. Pozwoli to na ocenę rzeczywistego wpływu podejmowanych działań na jakość życia mieszkańców gminy Stara Biała.

7. SPIS ELEMENTÓW GRAFICZNYCH

TABELE

Tabela 1. Powiązanie celów Planu z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla	6
Tabela 2. Liczba mieszkańców w podziale na płeć w latach 2022-2024	8
Tabela 3. Inne wskaźniki demograficzne	9
Tabela 4. Poziom wykształcenia w 2021 roku	10
Tabela 5. Poziom bezrobocia w latach 2022-2024	10
Tabela 6. Powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2022-2024	10
Tabela 7. Podstawowe informacje o Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej dla lat 2022-2024	11
Tabela 8. Liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych, niepieniężnych oraz pozostałych usług w latach 2022-2024	12
Tabela 9. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej w ramach zadań własnych w latach 2022-2024 wraz z kwotą świadczeń	12
Tabela 10. Usługi środowiskowe świadczone na terenie jednostki w 2024 roku	15
Tabela 11. Wydatki poniesione przez Gminę na realizację zadań 2024 r.	16
Tabela 12. Obszary dofinansowania w ramach funduszy unijnych	36
Tabela 13. Obszary dofinansowania w ramach budżetu państwa oraz jednostek samorządowych	37
Tabela 14. Wskaźniki rezultatu i produktu w podziale na obszary wsparcia	42

WYKRESY

Wykres 1. Liczba mieszkańców w podziale na grupy wiekowe w 2024 roku	9
Wykres 2. Jakie problemy Pani/Pana zdaniem najczęściej dotyczą osoby starsze i niepełnosprawne w Gminie Stara Biała?	22
Wykres 3. Co Pani/Pana zdaniem najbardziej utrudnia dostęp do różnych form aktywności (kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych)?	23
Wykres 4. Proszę wskazać BEZPŁATNE/CZEŚCIOWO ODPŁATNE usługi, którymi jest Pan/Pani NAJBARDZIEJ zainteresowana w przyszłości?	23
Wykres 5. Które z niżej wymienionych zajęć powinny zostać dodatkowo rozwinięte w Gminie?	24
Wykres 6. Czy według Pani/Pana występuje potrzeba utworzenia na terenie Gminy mieszkania wspomaganego?	24
Wykres 7. Czy Pani/Pana zdaniem na terenie Gminy powinien powstać dzienny dom pobytu?	25
Wykres 8. Czy w Pana/Pani rodzinie/otoczeniu jest osoba, która chciałaby skorzystać z dziennego domu pobytu?	25
Wykres 9. Czy osoba w Pana/Pani rodzinie, która byłaby zainteresowana udziałem w dziennym domu pobytu miałaby możliwość dojazdu do siedziby placówki?	26
Wykres 10. Co może Pana/Pani zdaniem być barierą w skorzystaniu z usług, jakie zapewnia dzienny dom pobytu?	26

MAPY

Mapa 1. Przebieg granic i położenie na tle województwa mazowieckiego gminy Stara Biała	8
--	---